

PSALMEN

39, 42-44, 46

Vergankelijkheid, hoop in neerslachtigheid
en vertrouwen op God te midden van
nederlaag en onrust.

GELEZEN UIT

Herziene Statenvertaling

BELUISTER OF BEKIJK

versvoorvers.org/psalmen/39-42-44-46

BELUISTER OF BEKIJK

Inhoud

1	Inleiding en lezing van Psalm 39	3 min	5
2	David zwijgt onder Gods tuchtiging	2 min	7
3	Een brandend hart moet zich uitspreken	3 min	8
4	De kortheid en leegte van het leven	5 min	10
5	Vergankelijke rijkdom en menselijke roem	2 min	12
6	Hoop op God tijdens Zijn kastijding	2 min	13
7	Zonde, ziekte en Gods slaande hand	3 min	16
8	Een vreemdeling en bijwoner op aarde	2 min	17
9	Psalm 42 en 43 vormen één geheel	2 min	19
10	Heimwee naar God en de tempel	5 min	20
11	Hoop op God te midden van verdriet	3 min	23
12	Heersen over de emoties van de ziel	5 min	24
13	Het dorstige hert en verlangen naar God	3 min	28
14	Gods golven slaan over de psalmist heen	3 min	30

15	De diepte, de Jordaan en de berg Mizar	2 min	32
16	Licht en waarheid leiden terug naar Sion	2 min	33
17	Waarom lijdt Gods trouwe volk nederlagen?	4 min	34
18	Vroegere overwinningen kwamen van God	2 min	36
19	Nederlaag, vernedering en spot	2 min	38
20	Lijden ondanks trouw aan Gods verbond	2 min	39
21	Meer dan overwinnaars door het kruis	3 min	41
22	Overwinning door lijden en martelaarschap	4 min	42
23	Het kruis als overwinning door sterven	3 min	44
24	God wakker roepen door gebed	3 min	46
25	Vorbidders die God geen rust gunnen	4 min	48
26	Waakzaam gebed als geestelijk wapen	2 min	50
27	Kostbaar gebed en offers in de strijd	3 min	51
28	God als veilige en hoge toevlucht	3 min	53
29	De rustige zekerheid van Gods stad	2 min	55

30	Gods stad wankelt niet met de wereld	2 min	57
31	De rivier die Gods stad verblijdt	2 min	58
32	God overwint de woedende volken	4 min	60
33	Wees stil en erken dat Hij God is	3 min	62
	Om verder te lezen		63

1

Inleiding en lezing van Psalm 39

We gaan naar Psalm 39. Door verschillende groepen psalmen te behandelen, hebben we veel psalmen uit dit gedeelte behandeld. Bij een bepaalde gelegenheid hebben we het over hoofdstuk 37 gehad. Hoofdstuk 38 hoorde bij een andere groep psalmen. Hoofdstuk 40 hoorde bij weer een andere groep psalmen, enzovoort. De enige psalm in dit hele gedeelte die we nog niet hebben aangeroerd, omdat hij bij geen enkele groep hoorde, was Psalm 39. Dus daar gaan we nu naartoe. Wanneer we die behandeld hebben, zullen we opnieuw een paar psalmen moeten overslaan die we al behandeld hebben, om bij Psalm 42 uit te komen. Het zal interessant zijn om een deel van de leemten op te vullen die zijn ontstaan doordat we verschillende groepen psalmen hebben bestudeerd.

Psalm 39:

Ik zal mijn wegen bewaren, zei ik, zodat ik niet zondig met mijn tong; ik zal mijn mond met een muilkorf bewaren, zolang de goddeloze tegenover mij staat. Ik was verstomd en hield mij stil, ik zweeg van het goede. Maar mijn lijden werd heviger, mijn hart werd heet in mijn binnenste. Een vuur ontbrandde bij mijn zuchten; toen sprak ik met mijn tong: HEERE, maak mij mijn einde bekend en wat de maat van mijn dagen is, zodat ik weet hoe vergankelijk ik ben. Zie, U hebt mijn dagen een handbreed gemaakt en mijn levensduur is voor U als niets. Ja, ieder mens is niet meer dan een zucht, hoe vast hij ook staat. Sela Ja, de mens loopt rond in een schijnbeeld. Ja, tevergeefs is men onrustig. Men brengt van alles bijeen en weet niet wie het binnenhalen zal. En nu, wat verwacht ik, Heere? Mijn hoop, die is op U! Red mij van al mijn overtredingen, maak mij niet tot een smaad voor de dwaas. Ik ben verstomd, ik zal mijn mond niet opendoen, want Ú hebt het gedaan. Neem Uw plaag van mij weg; ik ben bezweken door de bestrijding van Uw hand. Bestraft U iemand met straffen om zijn ongerechtigheid, dan doet U zijn aantrekkelijkheid als een mot teniet. Ja, ieder mens is een zucht. Sela Luister naar mijn gebed, HEERE, neem mijn hulpgeroep ter ore, zwijg niet bij mijn tranen, want ik ben een vreemdeling bij U, een bijwoner, zoals al mijn vaderen. Wend Uw blik van mij af, zodat ik mij verkwik, voordat ik heenga en er niet meer ben.

PSALMEN 39:2-14

2

David zwijgt onder Gods tuchtiging

Deze psalm is duidelijk een gebed dat met grote emotie wordt uitgesproken. Zozeer zelfs dat de gedachten ons niet erg samenhangend voorkomen en de gedachtegang niet erg duidelijk is. Het is een beetje moeilijk om die eruit te halen. In de eerste drie verzen is het duidelijk dat de psalmist zich ervan weerhoudt uit te spreken wat er in zijn hart leeft. Kennelijk doet hij dat omdat wat hij dacht, zou kunnen worden opgevat als een soort klacht tegen God.

Het is duidelijk dat hem iets is overkomen. Dat blijkt uit de verzen 8, 9 en 10, waar gesproken wordt over Gods slag en de klap van Zijn hand die hem trof. Daarmee wordt bedoeld dat God hem tuchtigde. In de eerste drie verzen zien we dat hij daarop met verbijstering reageerde, maar hij wilde die verbijstering niet uitspreken. Vers 1 zegt kennelijk:

Ik zal mijn wegen bewaren, zei ik, zodat ik niet zondig met mijn tong; ik zal mijn mond met een muilkorf bewaren, zolang de goddeloze tegenover mij staat.

PSALMEN 39:2

Dat wil zeggen dat David in het bijzijn van goddeloze mensen zijn vragen en zijn verwarring hierover niet wilde uiten. Hij was bang dat dit misschien als ontrouw aan God zou worden opgevat, of dat het de heidenen nog iets zou geven wat ze in hun argumenten tegen God konden gebruiken. Daarom zweeg hij.

In vers 2 zegt hij:

Ik was verstomd en hield mij stil, ik zweeg van het goede. Maar mijn lijden werd heviger,

PSALMEN 39:3

Het klinkt bijna alsof hij zegt: „Ik zei helemaal niets, zelfs geen goede dingen”, hoewel het heel waarschijnlijk is dat „zelfs van het goede” betekent: „tevergeefs” of „zonder succes”. Zo is het in enkele nieuwere vertalingen vertaald. Het betekent dat hij probeerde te zwijgen. Hij wilde het laten overwaaien zonder iets te zeggen, maar hij kon zich niet volledig inhouden. Het lukte hem wel zich in te houden wanneer hij in het bijzijn van goddeloze mensen was. Toch kon hij het niet voor altijd opkroppen zonder iets te zeggen. Dat is wat vers 3 zegt:

mijn hart werd heet in mijn binnenste. Een vuur ontbrandde bij mijn zuchten; toen sprak ik met mijn tong:

PSALMEN 39:4

Hij roept het uit en stelt God enkele vragen.

3

Een brandend hart moet zich uitspreken

Deze verwijzing naar het vuur dat in zijn hart brandde, doet ons denken aan Jeremia. Toen hij vervolgd werd omdat hij het Woord van de Heere verkondigde, besloot hij dat Woord niet meer te verkondigen, omdat hij er te veel vervolging voor ondervond. Maar hij zei dat hij, zelfs toen hij probeerde zich in te houden, moe werd van het inhouden. Hij kon zich er niet van weerhouden te spreken, want, zo zei hij, het Woord was in hem als een vuur dat in zijn beenderen brandde.

Er zijn momenten waarop je liever helemaal niet spreekt. Misschien omdat je niet precies weet wat je moet zeggen, of omdat je weet wat je graag zou willen zeggen, maar je afvraagt of het wel verstandig zou zijn om het uit te spreken. Het zou God kunnen ontoren, dus zou het beter zijn om helemaal te zwijgen. Maar door wat zich in je geest roert, door de onrust die je voelt, moet je je gewoon uitspreken.

In het Nieuwe Testament wordt erover gesproken dat de harten van mensen in hen brandden, maar dat moet op een ander verschijnsel slaan. In Lukas 24:32 hoorden de mannen die Jezus na Zijn opstanding ontmoetten, toen zij op weg naar Emmaüs liepen, Hem spreken. Later, toen ze inzagen dat het Jezus was, zeiden ze:

En zij zeiden tegen elkaar: Was ons hart niet brandend in ons, toen Hij onderweg tot ons sprak en voor ons de Schriften opende?

LUKAS 24:32

Maar dat was duidelijk niet precies hetzelfde als wat hier gebeurt. Het hart van deze man brandt, en die man is David. Het brandt in hem omdat hij enkele onbeantwoorde vragen heeft die hij van zich af probeert te zetten en waar hij niet aan probeert te denken, maar dat lukt hem niet. Ze branden in hem. Hij moet het uitschreeuwen tot God en antwoorden krijgen, of op zijn minst om antwoorden vragen.

Dit soort taal doet ons misschien een beetje denken aan Psalm 45, vers 1, waar de psalmist zegt:

Mijn hart brengt een goed woord voort; ik draag mijn gedichten voor over een Koning; mijn tong is een pen van een vaardige schrijver.

PSALMEN 45:2

Het woord 'inditing' betekent opborrelen of overstromen.

Ook hier vloeit het hart over in een psalm, in een gebed.

En zo zien we in de Psalmen dat deze gebeden niet slechts dode, formele liturgieën zijn, die werden samengesteld voor een of andere formele aanbidding. Dit zijn gebeden die door de druk in het leven van een man, door de druk op zijn hart, uit zijn ziel werden geperst. Hier treffen we deze man aan wanneer hij zich niet langer kan bedwingen en niet langer kan zwijgen. In vers 4 zegt hij:

4

De kortheid en leegte van het leven

HEERE, maak mij mijn einde bekend en wat de maat van mijn dagen is, zodat ik weet hoe vergankelijk ik ben.

PSALMEN 39:5

Nu klinkt zijn vraag alsof hij zegt: ‘Laat mij weten hoe broos en hoe sterfelijk ik ben.’ Aan de andere kant blijkt uit de woorden die volgen dat hij al weet hoe sterfelijk en broos hij is, en misschien vraagt hij waarom hij zo broos is. Het is niet helemaal duidelijk wat zijn vraag is. God zou die natuurlijk begrijpen, omdat God verder kan kijken dan de woorden, tot in het hart, en kan zien wat de werkelijke vraag is.

Zoals volgens mij in Romeinen 8:26 staat, zijn er momenten waarop we niet weten hoe we de dingen die we willen vragen onder woorden moeten brengen. Er zijn momenten waarop we niet weten wat we moeten vragen, staat er, en de Heilige Geest helpt ons daarbij. De Heilige Geest doorzoekt de diepe dingen van een mens. En hoewel de woorden van een mens misschien niet helemaal uitdrukken wat hij denkt, ziet God zijn hart.

Schriftverwijzingen: hier lijkt de spreker Romeinen 8:26-27 te vermengen met 1 Korinthe 2:10. In Romeinen doorzoekt God de harten; in 1 Korinthe doorzoekt de Geest de diepten van God.

In dit geval is het niet echt duidelijk, althans niet uit de bewoordingen die hij gebruikt, wat zijn werkelijke vraag is. Zoals ik al zei, lijkt het erop dat hij zegt: ‘Laat mij mij bewust worden van de kortheid van mijn leven.’ In vers 5 en 6 klinkt het echter alsof hij zich er al heel goed van bewust is hoe kort het leven is, want hij zegt:

Zie, U hebt mijn dagen een handbreed gemaakt en mijn levensduur is voor U als niets. Ja, ieder mens is niet meer dan een zucht, hoe vast hij ook staat. Sela

PSALMEN 39:6

Een handbreedte is duidelijk de breedte van je hand, en dat was een korte lengtemaat. Timmerlieden en andere mensen gebruikten andere soorten maten dan wij tegenwoordig gebruiken. Zij hadden niet de soorten standaarden die wij hebben. Daarom maten ze met een el, wat de afstand was van de vingertop tot de elleboog, en ze maten met een handbreedte. Als je hand uitgestrekt was, was dat de afstand van het topje van je pink tot het topje van je duim. Dat was weer een andere maat. Een el was een iets grotere maat, en er waren nog grotere maten. Maar een handbreedte was een van de kleinere maten.

Hij zegt: ‘Mijn leven is ongeveer even kort als de kleinste maat die algemeen wordt gebruikt, een handbreedte.’

Dat wil zeggen: de lengte van mijn leven, zelfs als ik een hoge leeftijd bereik, is als niets vergeleken met de eeuwigheid waarin God woont.

Het woord ‘vanity’ betekent leegheid, en het is een woord dat vele malen voorkomt in het boek Prediker. De gedachten uit vers 5 en 6 hier zijn in feite terug te vinden in Prediker, dat door Davids zoon werd geschreven. David schreef deze psalm. Salomo schreef Prediker en werd ongetwijfeld door deze psalm beïnvloed.

Prediker 2, vers 18 en 19, zegt:

Ik haatte ook al mijn zwoegen waarmee ik zwoegde onder de zon, zwoegen dat ik zou moeten overlaten aan de mens die er na mij zijn zal. Want wie weet of die wijs zal zijn of dwaas? Toch zal hij beschikken over al mijn zwoegen waarmee ik, zij het met wijsheid, heb gezwoegd onder de zon. Ook dat is vluchtig.

PREDIKER 2:18-19

of leegheid.

Wat hij hier zegt, is: ‘Wat heb ik eraan wijs te zijn? Want als ik door mijn wijsheid bepaalde winsten behaal en een groot vermogen opbouw, ga ik gewoon sterven en wordt het aan mijn zoon nagelaten. En misschien zal hij een dwaas zijn. Wat had het

voor mij dan voor nut om wijsheid te gebruiken? Zodra ik er niet meer ben, zouden mijn bezittingen volledig verspild kunnen worden door mijn zoon, die een dwaas is.'

Feitelijk is dat niet wat er met Salomo gebeurde. Het lijkt er meer op dat Salomo de dwaas was, hoewel Salomo in zijn jonge jaren wijsheid bezat. Feitelijk bouwde David, die een wijs man was, wel een groot vermogen op en liet hij het na aan zijn zoon Salomo, die het allemaal verspilde. Het is dus nogal ironisch dat Salomo zou zeggen: 'Wat heb ik eraan een vermogen op te bouwen als mijn zoon later langskomt en een dwaas is en alles verspilt?' Dat is precies wat Salomo deed met het bezit dat zijn vader hem naliet. En dat is de gedachte in Psalm 39, vers 6:

Ja, de mens loopt rond in een schijnbeeld. Ja, tevergeefs is men onrustig. Men brengt van alles bijeen en weet niet wie het binnenhalen zal.

PSALMEN 39:7

5

Vergankelijke rijkdom en menselijke roem

Je besteedt je leven aan het vergaren van je bezit, je schatten, maar je weet niet wie ze later zal krijgen. Misschien krijgt de overheid ze wanneer je sterft, of misschien je zonen, en misschien zijn zij dwazen, zoals Salomo zei. Dezelfde gedachte wordt ongeveer tien psalmen later verwoord in Psalm 49, door een andere psalmist die ook van deze psalm op de hoogte moet zijn geweest. Psalm 49 werd geschreven door de zonen van Korach, of voor de zonen van Korach, zangers bij Davids erediensten. Er staat in vers 10:

Want hij ziet dat wijzen sterven, dat een dwaas en een onverstandige samen omkomen en hun vermogen aan anderen nalaten.

PSALMEN 49:11

Het verwijst dus opnieuw naar het feit dat het er niet toe doet als je door wijs te zijn rijkdom voor jezelf vergaart. Het is ijdelheid. Het is leegte. Er ligt geen voldoening in, omdat je weet dat je misschien wel een groot rijk opbouwt, maar dat je kind kan komen en het allemaal kan vernietigen.

David heeft hier gezien wat de leegte van het leven lijkt te zijn. Zijn uitspraak aan het einde van vers 5, waar staat:

Zie, U hebt mijn dagen een handbreed gemaakt en mijn levensduur is voor U als niets. Ja, ieder mens is niet meer dan een zucht, hoe vast hij ook staat. Sela

PSALMEN 39:6

klinkt vlak voor het andere 'Sela' in vers 11 opnieuw door, waar hij zegt:

Bestraft U iemand met straffen om zijn ongerechtigheid, dan doet U zijn aantrekkelijkheid als een mot teniet. Ja, ieder mens is een zucht. Sela

PSALMEN 39:12

Dus als 'Sela' betekent: 'Stop en denk hierover na voordat je verdergaat,' dan is de gedachte die hij ons werkelijk uit deze psalm wil laten halen, de leegte van de mens en van wat de mens uit zichzelf kan bereiken. Hij kan schatten voor zichzelf vergaren, maar zijn leven is zo kort. Binnenkort is hij er niet meer. Iemand anders zal die schatten nemen, ze misschien verspillen, ze misschien zelfs voor het kwaad gebruiken. Wat voor nut had het dan uiteindelijk?

6

Hoop op God tijdens Zijn kastijding

Het contrast zou natuurlijk een man zijn die zich eraan heeft toegewijd God te dienen. Hij vergaart geen aardse schatten, maar verzamelt schatten in de hemel, dient God en probeert de uitbreiding van Gods Koninkrijk en Gods belangen te bevorderen. Hoewel

zijn leven kort is, zou dat niet als even ijdel worden beschouwd, al brengt deze psalm dat niet naar voren.

Vers 7 zegt:

En nu, wat verwacht ik, Heere? Mijn hoop, die is op U!

PSALMEN 39:8

— zoals hij in vers 2 zei:

Ik was verstomd en hield mij stil, ik zweeg van het goede. Maar mijn lijden werd heviger,

PSALMEN 39:3

—

Het is in dit vers niet duidelijk wat God deed. Maar in het volgende vers wordt het duidelijk:

Ik zal mijn wegen bewaren, zei ik, zodat ik niet zondig met mijn tong; ik zal mijn mond met een muilkorf bewaren, zolang de goddeloze tegenover mij staat. Ik was verstomd en hield mij stil, ik zweeg van het goede. Maar mijn lijden werd heviger, mijn hart werd heet in mijn binnenste. Een vuur ontbrandde bij mijn zuchten; toen sprak ik met mijn tong: HEERE, maak mij mijn einde bekend en wat de maat van mijn dagen is, zodat ik weet hoe vergankelijk ik ben. Zie, U hebt mijn dagen een handbreed gemaakt en mijn levensduur is voor U als niets. Ja, ieder mens is niet meer dan een zucht, hoe vast hij ook staat. Sela Ja, de mens loopt rond in een schijnbeeld. Ja, tevergeefs is men onrustig. Men brengt van alles bijeen en weet niet wie het binnenhalen zal. En nu, wat verwacht ik, Heere? Mijn hoop, die is op U! Red mij van al mijn overtredingen, maak mij niet tot een smaad voor de dwaas. Ik ben verstomd, ik zal mijn mond niet opendoen, want Ú hebt het gedaan. Neem Uw plaag van mij weg; ik ben bezwiken door de bestrijding van Uw hand. Bestraft U iemand met straffen om zijn ongerechtigheid, dan doet U zijn aantrekkelijkheid als een mot teniet. Ja, ieder mens is een zucht. Sela Luister naar mijn gebed, HEERE, neem mijn hulpgeroep ter ore, zwijg niet bij mijn tranen, want ik ben een vreemdeling bij U, een bijwoner, zoals al mijn vaders. Wend Uw blik van mij af, zodat ik mij verkwik, voordat ik heenga en er niet meer ben.

PSALMEN 39:2-14

7

Zonde, ziekte en Gods slaande hand

Met andere woorden, hij onderging een bepaalde vorm van kastijding door de Heere. Hij besepte dat die vanwege bepaalde zonden kwam. Daarom zegt hij in vers 8:

Bevrijd me van al mijn overtredingen.

Hij besepte dat hij iets verkeerd had gedaan. Er was een bepaalde crisis in zijn leven gekomen. Hij was zich bewust geworden van zijn eigen sterfelijkheid, van de ijdelheid van het leven. Dat gebeurt ook vaak met ons wanneer we ziek zijn, wanneer we rekening houden met de mogelijkheid dat we zullen sterven, of wanneer we onder Gods hand zijn, ons vanwege onze zonden schuldig voelen en ons beginnen af te vragen of iets wat we in ons leven hebben gedaan de moeite waard was.

Dat waren, denk ik, enkele van de gedachten die in hem brandden en die hij had geuit. Hij zweeg; dat wil zeggen, hij sprak zich niet uit, in elk geval niet overhaast, omdat hij wist dat dit van God kwam. God was Degene Die dit over hem bracht. Hij zegt:

Ik zei niets.

Eerst bewaarde hij het stilzwijgen, maar uiteindelijk kon hij, zoals we weten, niet langer zwijgen. De reden waarom hij niet eerder sprak, was dat hij besepte dat Gods hand erin was. Hij wilde niet ontrouw of oneerbiedig spreken over God en Zijn handelen.

In vers 11 staat:

Wanneer U iemand met bestraffingen terechtwijst vanwege zijn zonden. Dit doet opnieuw vermoeden dat de psalmist vanwege een bepaalde zonde een vorm van kastijding ondergaat:

laat U al zijn schoonheid wegkwijnen als door een mot. Ieder mens is werkelijk vergankelijk. Sela.

De schoonheid van de mens, wat dat dan ook is — misschien heb je daar een verwijzing in de kantlijn; mijn Bijbel heeft die — smelt weg. In die verwijzing in de kantlijn staat in plaats van

Bestraft U iemand met straffen om zijn ongerechtigheid, dan doet U zijn aantrekkelijkheid als een mot teniet. Ja, ieder mens is een zucht. Sela

PSALMEN 39:12

het volgende:

dat wat aantrekkelijk aan hem is. Het gaat dus niet specifiek om schoonheid in de zin van lichamelijke aantrekkelijkheid, maar meer om alles aan hem wat hem benijdenswaardig of begerenswaardig maakt. Wanneer God hem slaat, neemt dat min of meer alles weg waarop de mens zich kan beroemen, alles wat hem zelfvertrouwen geeft en waardoor andere mensen hem benijden en willen zijn zoals hij. God kan een mens beslist van al die dingen beroven. Het leven van de mens blijkt even zinloos en even broos te zijn als dat van een mot, die natuurlijk gemakkelijk kan worden platgedrukt. Dat kan de mens voor God ook.

8

Een vreemdeling en bijwoner op aarde

Luister naar mijn gebed, HEERE, neem mijn hulpgeroep ter ore, zwijg niet bij mijn tranen, want ik ben een vreemdeling bij U, een bijwoner, zoals al mijn vaders.

PSALMEN 39:13

David was op dat moment, voor zover wij weten, niet werkelijk een vreemdeling en een bijwoner. Tenzij hij toevallig in de grot van Adullam was en rondtrok en zich voor Saul verborg. Dan was hij dat letterlijk. Maar misschien zegt hij dat hij niet in deze wereld thuishoort. Mijn leven hier is kort. Er moet meer zijn. Mijn blijvende thuis

moet ergens anders zijn. In deze wereld ben ik een vreemdeling en een pelgrim, zoals mijn vaders dat waren. Dat is natuurlijk ook wat ons in het Nieuwe Testament wordt verteld. In 1 Petrus, hoofdstuk 2 en vers 11, meen ik, wordt ons gezegd:

Geliefden, ik roep u op als bijwoners en vreemdelingen u te onthouden van de vleselijke begeerten, die strijd voeren tegen de ziel.

1 PETRUS 2:11

Wend Uw blik van mij af, zodat ik mij verkwik, voordat ik heenga en er niet meer ben.

PSALMEN 39:14

Mogelijk was zijn probleem dat zijn gezondheid tekortschoot. De Engelse vertaling waarop de spreker zich baseert, luidt hier: „dat ik weer op krachten kom, voordat ik heenga en er niet meer ben.”

Het lijkt er dus op dat Gods slag hem op dat moment trof vanwege een niet nader genoemde ongerechtigheid en zich mogelijk uitte in ziekte. Hij was zich ervan bewust geworden hoe kort en broos zijn leven was en hij peinsde daarover. Hij wilde niet te onbezonnen spreken of in aanwezigheid van slechte mensen spreken over zijn verwarring of wanhoop, omdat hij dacht dat God daardoor misschien in een kwaad daglicht zou komen te staan. Hij wist dat God Degene was Die dit deed en hij wilde niet te onbezonnen spreken. Maar uiteindelijk moest hij er in elk geval met God over spreken. Of hij antwoord kreeg, wordt in de psalm niet vermeld, maar we kunnen er zeker van zijn dat hij het uiteindelijk beter begreep.

9

Psalm 42 en 43 vormen één geheel

Nu moeten we verdergaan naar Psalm 42 en 43, die samen moeten worden gelezen. Ik zeg dat ze bij elkaar horen vanwege enkele heel duidelijke verbanden tussen die twee. Zo staat er in Psalm 42, vers 9, in de tweede helft van dat vers:

Ik zeg tegen God: Mijn rots, waarom vergeet U mij? Waarom ga ik in het zwart gehuld, door de onderdrukking van de vijand?

PSALMEN 42:10

In de volgende psalm staat in de tweede helft van vers 2 hetzelfde:

Want U bent de God van mijn kracht. Waarom verstoot U mij dan? Waarom ga ik steeds in het zwart gehuld, door de onderdrukking van de vijand?

PSALMEN 43:2

Psalm 42 vers 9 en Psalm 43 vers 2 bevatten allebei die uitspraak.

Nog opmerkelijker is dat er een refrein staat dat tweemaal in Psalm 42 en eenmaal in Psalm 43 voorkomt. Dat staat in Psalm 42, de verzen 5 en 11:

Wat buigt u zich neer, mijn ziel, en bent u onrustig in mij? Hoop op God, want ik zal Hem weer loven voor de volkomen verlossing van Zijn aangezicht.

PSALMEN 42:6

In vers 11:

Wat buigt u zich neer, mijn ziel, en wat bent u onrustig in mij?
Hoop op God, want ik zal Hem weer loven; Hij is de volkomen
verlossing van mijn aangezicht en mijn God.

PSALMEN 42:12

In de volgende psalm, Psalm 43, vers 5:

Wat buigt u zich neer, mijn ziel, en wat bent u onrustig in mij?
Hoop op God, want ik zal Hem weer loven; Hij is de volkomen
verlossing van mijn aangezicht en mijn God.

PSALMEN 43:5

Je kunt zien dat daar een refrein staat. Blijkbaar zijn deze twee psalmen dus geschreven om op soortgelijke momenten gezongen te worden. Of misschien waren ze ooit één psalm en zijn ze later in tweeën verdeeld.

10

Heimwee naar God en de tempel

De psalm lijkt geschreven te zijn door iemand in ballingschap. Of misschien was hij niet in ballingschap, maar om een andere reden in elk geval ver van zijn vaderland, mogelijk vanwege een veldslag of iets dergelijks. Maar wat uit de verzen 1 tot en met 4 naar voren komt, lijkt erop te wijzen dat de schrijver misschien een van de tempelzangers was. Hij leidde het volk vroeger op feestdagen zingend de tempel binnen en had de leiding bij de feestelijkheden. Maar nu mist hij dat, omdat hij daar niet meer is. Hij is niet in Jeruzalem. Hij bevindt zich zelfs ergens ten noorden van Jeruzalem. Waarom hij daar is, weten we niet. Maar het is duidelijk dat hij graag thuis zou zijn en dat dit niet kan. Daarom hijgt hij. Hij verlangt naar de aanwezigheid van God, die hij zich herinnert uit wat hij in Jeruzalem heeft ervaren. Hij heeft eigenlijk heimwee.

Dit refrein, dat in de verzen 5 en 11 en in vers 5 van de volgende psalm terugkomt, is in wezen het middel waarmee hij zichzelf moed insprekt. Hij verlangt naar iets wat hij niet kan krijgen. Toch vertrouwt hij erop dat zijn hoop op God gevestigd is en dat zijn verlangens nog vervuld zullen worden. Uiteindelijk zal God zijn verlangens vervullen en hem weer naar huis brengen. Dat komt vooral tot uitdrukking in Psalm 43, de verzen 3 en 4, waar hij zijn vertrouwen uitsprekt dat hij naar de tabernakels in Jeruzalem zal terugkeren en opnieuw diezelfde vreugde zal hebben.

Intussen is hij afgesneden van zijn vaderland. Hij mist de vieringen. Hij mist God, omdat God natuurlijk voornamelijk in de tempel benaderd moest worden en veel minder op andere plaatsen. Al blijkt duidelijk dat hij ook kan bidden wanneer hij weg is. Maar hij miste het genot van de feestdagen waaraan de Joden zoveel waarde hechtten, en het zingen met de gemeente, waarvan wij weten dat het zo'n grote vreugde is. Hij zou willen dat hij daar kon zijn. In plaats van heel de gemeente om zich heen te hebben die samen met hem lofzangen zingt, heeft hij zijn vijanden die hem beschimpen en zeggen:

Waar is jouw God? Waarom heeft Hij je nu verlaten?

Daarom treurt hij echt. Hij is werkelijk diepbedroefd.

Hij spreekt drie keer zijn eigen ziel toe en zegt:

Waarom ben je zo terneergeslagen, mijn ziel?

Het lijkt erop dat zijn omstandigheden het antwoord op die vraag geven. Mijn ziel is terneergeslagen omdat ik ver van huis ben en heimwee heb. Maar door die vraag te stellen, geeft hij aan dat er ondanks die redenen nog altijd geen reden is om terneergeslagen te zijn. Je hebt nog altijd geen goede reden om terneergeslagen te zijn.

Ik zal mijn wegen bewaren, zei ik, zodat ik niet zondig met mijn tong; ik zal mijn mond met een muilkorf bewaren, zolang de goddeloze tegenover mij staat. Ik was verstomd en hield mij stil, ik zweeg van het goede. Maar mijn lijden werd heviger, mijn hart werd heet in mijn binnenste. Een vuur ontbrandde bij mijn zuchten; toen sprak ik met mijn tong: HEERE, maak mij mijn einde bekend en wat de maat van mijn dagen is, zodat ik weet hoe vergankelijk ik ben. Zie, U hebt mijn dagen een handbreed gemaakt en mijn levensduur is voor U als niets. Ja, ieder mens is niet meer dan een zucht, hoe vast hij ook staat. Sela Ja, de mens loopt rond in een schijnbeeld. Ja, tevergeefs is men onrustig. Men brengt van alles bijeen en weet niet wie het binnenhalen zal. En nu, wat verwacht ik, Heere? Mijn hoop, die is op U! Red mij van al mijn overtredingen, maak mij niet tot een smaad voor de dwaas. Ik ben verstomd, ik zal mijn mond niet opendoen, want Ú hebt het gedaan. Neem Uw plaag van mij weg; ik ben bezwiken door de bestrijding van Uw hand. Bestraft U iemand met straffen om zijn ongerechtigheid, dan doet U zijn aantrekkelijkheid als een mot teniet. Ja, ieder mens is een zucht. Sela Luister naar mijn gebed, HEERE, neem mijn hulpgeroep ter ore, zwijg niet bij mijn tranen, want ik ben een vreemdeling bij U, een bijwoner, zoals al mijn vaders. Wend Uw blik van mij af, zodat ik mij verkwik, voordat ik heenga en er niet meer ben.

PSALMEN 39:2-14

11

Hoop op God te midden van verdriet

Met andere woorden, ondanks deze omstandigheden zou je ziel opgewekt en blij moeten kunnen zijn, vanwege je hoop dat God voor alles zal zorgen. Je hoop is niet noodzakelijkerwijs dat je op dit moment in Jeruzalem bent, maar eenvoudigweg dat God nog altijd bij je is. God heeft plannen met je leven. God zal je hier doorheen helpen en heeft daarna iets goeds voor je in petto. In dit geval is de psalmist ervan overtuigd dat dat goede een terugkeer naar Jeruzalem is.

Als we deze psalm, of deze psalmen, op onszelf toepassen, is dat refrein in vers vijf en elf, en in vers vijf van de volgende psalm, heel goed om uit ons hoofd te leren en ons voor de geest te halen. Het is namelijk in feite een gesprek tussen de twee elementen in de mens: tussen zijn emoties en zijn overtuigingen. In zijn emoties gaat hij op en neer. Daar wordt met zijn ziel naar verwezen. Zijn ziel gaat op en neer. Ze is terneergeslagen, en op andere momenten herinnert hij zich tijden waarop ze opgetogen was, omdat hij met grote blijdschap naar de tempel ging, terwijl andere mensen de liederen van Sion zongen en iedereen enthousiast was. Zijn ziel gaat op en neer.

Maar er is iets diepers in hem, zijn geest, en die heeft overtuigingen. In feite spreekt zijn geest zijn ziel toe. Het stabiele deel van hem, dat een sterk geloof heeft en vaste overtuigingen over Gods trouw, spreekt het veranderlijkere deel van hem toe: zijn emoties, die in kringetjes en op en neer gaan en zo veranderlijk zijn.

Natuurlijk kennen we deze ervaring heel goed. We hebben onze hoogte- en dieptepunten. We hebben tijden van onredelijke neerslachtigheid en tijden van opgetogenheid. Er zijn tijden waarop we niet weten waarom we ons zo goed voelen, tijden waarop we niet weten waarom we ons zo slecht voelen, en tijden waarop we wel

weten waarom we ons zo slecht voelen, omdat alles zo slecht gaat. Toch weten we dat we ons niet slecht zouden moeten voelen, omdat we nog betere redenen hebben om blij te zijn. God heeft immers beloofd:

En wij weten dat voor hen die God liefhebben, alle dingen meewerken ten goede, voor hen namelijk die overeenkomstig Zijn voornemen geroepen zijn.

ROMEINEN 8:28

Dat is onze overtuiging. Onze overtuiging is dat God aan onze kant staat. Onze overtuiging is dat God, wat onze huidige omstandigheden ook zijn, ze kan veranderen en ze zal veranderen en ze voor ons ten goede zal keren, zodat de dag zal komen waarop we het weer gemakkelijk zullen vinden om ons te verheugen. Daarom kunnen we nu tegen onze ziel spreken. Dan spreekt de stem van onze overtuiging tegen onze emotionele kant en zegt: 'Luister, ziel, rustig aan. Richt je op. Wees niet terneergeslagen. Waarom verkeer je in deze toestand? Hoop je niet op God? Kom nou.' Het zijn zijn overtuigingen die zijn emotionele mens bemoedigen.

12

Heersen over de emoties van de ziel

We moeten leren dit te doen, in plaats van toe te laten dat onze emoties onze persoonlijkheid beheersen. Er is beslist niets mis met emoties. Emoties zijn prachtige dingen, en wat zou de wereld dor zijn als we ze niet hadden. Maar als onze emoties ons beheersen, maakt dat ons heel instabiel, omdat emoties zo sterk op en neer gaan, soms zonder enige rationele oorzaak.

Het is noodzakelijk dat we met onze wil onze innerlijke mens beheersen. We moeten zeggen: ‘Luister, God heeft alles onder controle. Kom erbovenop. God zit nog altijd op de troon. Waarom ben je zo van streek?’ In een van de Spreuken staat:

Zoals een opengebroken stad zonder muur, zo is een man die zijn geest niet in bedwang houdt.

SPREUKEN 25:28

Dit betekent dat als je geen beheersing hebt over je innerlijke mens, je weerloos bent tegen de vijand. De vijand kan jou en je emoties manipuleren en je een goed of slecht gevoel geven, afhankelijk van de omstandigheden die hij toevallig teweegbrengt. Terwijl je in werkelijkheid het recht hebt om van je ziel te eisen dat ze op een bepaalde manier reageert.

Dat betekent niet dat je jezelf eenvoudigweg moed kunt of moet inpraten. Als je werkelijk verdriet hebt, moet je niet zomaar een onechte glimlach opzetten en zeggen: ‘Ik ga gelukkig zijn,’ en doen alsof niets je raakt. Het betekent echter wel dat je de balans van je emoties moet opmaken en zeggen: ‘Deze emoties zijn goed of verkeerd. Als dit verkeerde emoties zijn, kies ik ervoor ze te overwinnen. Ik ga ze bevelen. Ik ga er gezag over uitoefenen.’

Die Schrifttekst die ik je gaf, is Spreuken 25:28:

Wie zichzelf niet in bedwang heeft, is als een stad die verwoest is en geen muren heeft.

Er zijn veel plaatsen in de Psalmen die spreken over het bevelen van onze ziel om verschillende dingen te doen. In deze psalm, waar we nu naar kijken, wordt aan mijn ziel gevraagd:

Wat buigt u zich neer, mijn ziel, en bent u onrustig in mij? Hoop op God, want ik zal Hem weer loven voor de volkomen verlossing van Zijn aangezicht.

PSALMEN 42:6

Daarmee wordt bedoeld: ‘Houd op met terneergeslagen te zijn.’

In een andere psalm, Psalm 62:5, beveelt de psalmist zijn ziel om op God te wachten. Met andere woorden:

Zeker, mijn ziel, zwijg voor God, want van Hem is mijn verwachting.

PSALMEN 62:6

Met andere woorden, wees niet zo bezorgd. Wees niet zo onrustig. Kalmeer gewoon. Wees geduldig. Dat is Psalm 62:5.

Ook in Psalm 116:7 zegt hij daadwerkelijk tegen zijn ziel:

Mijn ziel, keer terug tot uw rust, want de HEERE is goed voor u geweest.

PSALMEN 116:7

Met andere woorden: kalmeer, wees geduldig en raak niet onrustig, ziel.

In Psalm 103:1 zegt hij:

Een psalm van David. Loof de HEERE, mijn ziel, en al wat in mij is, Zijn heilige Naam.

PSALMEN 103:1

Hij gebiedt zijn ziel daadwerkelijk om God te gaan loven en al Zijn weldaden niet te vergeten. Dat is de rationele kant van de mens die tegen zijn minder rationele kant spreekt en zegt: „Luister, laten we ons hier rationeel gedragen. We moeten niet alle weldaden vergeten die we van God hebben ontvangen.” Daarom is er alle reden om de Heere te loven, ongeacht hoe we op dit moment geneigd zijn ons te voelen. In Psalm 146:1 staat:

Halleluja! Mijn ziel, loof de HEERE.

PSALMEN 146:1

In Psalm 35:9 staat:

Dan zal mijn ziel zich in de HEERE verblijden, zij zal zich verheugen in Zijn heil.

PSALMEN 35:9

Dat is een beslissing die hij neemt. Ik zal blij zijn. Mijn ziel zal zich verblijden in God.

Een andere belangrijke psalm die te maken heeft met het nemen van beslissingen over je emoties en je zielenleven, en in wezen met het heersen over je ziel, is Psalm 25:1:

Tot U, HEERE, hef ik mijn ziel op.

PSALMEN 25:1

In wezen bied ik mijn ziel aan God aan. Ik gebied haar. Ik geef haar bevelen. Ik redeneer met haar, omdat mijn ziel vaak niet redelijk is, ook al lijkt ze soms redelijk.

De psalmist gelooft in dit geval dat hij een reden heeft om terneergeslagen te zijn, maar vervolgens beseft hij dat hij nog betere redenen heeft om dat niet te zijn. Zijn redenen om terneergeslagen te zijn, zijn duidelijk genoeg. Hij heeft heimwee. Hij mist de vroegere tijd. De moed zinkt hem in de schoenen wanneer hij terugdenkt aan de feesten waarvan hij vroeger genoot, toen hij het volk voorging in gezang, enzovoort. Maar nu is dat allemaal voorbij. Aan de andere kant heeft hij hoop. Hij weet dat God trouw is, dat God goed is, en dat als hij op God vertrouwt en zijn zaak onder gebed aan God voorlegt, alles ten goede zal uitwerken. Daarom gebiedt hij zijn ziel op God te hopen, hoopvol te zijn, blij te zijn, de Heere te loven, enzovoort, zoals in die andere psalmen die we hebben genoemd.

13

Het dorstige hert en verlangen naar God

Laten we kijken naar de psalmen die voor ons liggen, Psalm 42 en 43:

Zoals een hert schreeuwt naar de waterstromen, zo schreeuwt mijn ziel tot U, o God! Mijn ziel dorst naar God, naar de levende God. Wanneer zal ik binnengaan om voor Gods aangezicht te verschijnen? Mijn tranen zijn mij tot voedsel, dag en nacht, omdat zij de hele dag tegen mij zeggen: Waar is uw God? Hieraan denk ik en ik stort mijn ziel in mij uit: hoe ik meeding in de stoet en met hen optrok naar Gods huis, onder luide vreugdezang en lof liederen: een feestvierende menigte. Wat buigt u zich neer, mijn ziel, en bent u onrustig in mij? Hoop op God, want ik zal Hem weer loven voor de volkomen verlossing van Zijn aangezicht.

PSALMEN 42:2-6

Dat is het eerste gedeelte van deze psalmen. We zien dat hij zichzelf vergelijkt met een dorstig hert, misschien in een tijd van droogte, wanneer het naar de waterbeken rent, maar die allemaal opgedroogd zijn. Het dorst en hijgt. Zo voelt hij zich in zijn geest. Hij voelt dat hij eenvoudigweg verlangt naar die vroegere tijd, toen hij voor God kon verschijnen. Zoals hij aan het einde van vers 2 zegt:

Wanneer zal ik voor God verschijnen?

Dat betekent: „Wanneer zal ik naar Uw tempel komen en daar voor U verschijnen?”

Hij zegt: „Ik heb niets dan tranen te eten gehad. Ik heb als het ware dorst gehad naar water, maar het enige water dat ik heb gehad, zijn mijn tranen. En daarvan heb ik een overvloed gehad, omdat mensen me bespotten en zeggen: ‘Waar is je God nu? Als je ergens een God hebt, waarom laat Hij je dit dan doormaken?’”

Het doet hem niet alleen verdriet omdat hij de goede oude tijd mist, maar ook omdat hij geen goed antwoord heeft. Hij weet niet hoe hij de heidenen moet antwoorden. Hij heeft het gevoel dat God hierdoor ook gesmaad wordt, en daarom is zijn verdriet des te heviger. In vers 4 noemt hij wat hij zo erg mist. Hij herinnert zich hoe hij vroeger op heilige dagen, op feestdagen, met de menigte naar het huis van God ging en daar vreugde- en lofliederen zong. Wat waren dat goede oude tijden. Maar hij zegt:

Zoals een hert schreeuwt naar de waterstromen, zo schreeuwt mijn ziel tot U, o God! Mijn ziel dorst naar God, naar de levende God. Wanneer zal ik binnengaan om voor Gods aangezicht te verschijnen? Mijn tranen zijn mij tot voedsel, dag en nacht, omdat zij de hele dag tegen mij zeggen: Waar is uw God? Hieraan denk ik en ik stort mijn ziel in mij uit: hoe ik meeding in de stoet en met hen optrok naar Gods huis, onder luide vreugdezang en lof liederen: een feestvierende menigte. Wat buigt u zich neer, mijn ziel, en bent u onrustig in mij? Hoop op God, want ik zal Hem weer loven voor de volkomen verlossing van Zijn aangezicht.

PSALMEN 42:2-6

Dat wil zeggen dat alleen al de herinnering aan die goede dingen zijn huidige situatie des te bitterder doet lijken. Vervolgens gebiedt hij in vers 5 zijn ziel om weer moed te vatten en vertrouwen te hebben in God.

14

Gods golven slaan over de psalmist heen

In vers 6 verandert hij van beeldspraak. Hij spreekt over zichzelf als iemand die op zee heen en weer wordt geslingerd, daar waar hij geen vaste grond meer onder zijn voeten heeft, terwijl grote golven over hem heen slaan. Dat is opnieuw een beschrijving van zijn huidige beproevingen. Maar hij zegt:

Mijn God, mijn ziel buigt zich neer in mij, daarom denk ik aan U vanuit het land van de Jordaan en het Hermongebirge, vanuit het laaggebirge. Watervloed roept tot watervloed, terwijl Uw waterkolken bruisen; al Uw baren en Uw golven zijn over mij heen gegaan. Maar de HEERE zal overdag Zijn goedertierenheid gebieden; 's nachts zal Zijn lied bij mij zijn, een gebed tot de God van mijn leven. Ik zeg tegen God: Mijn rots, waarom vergeet U mij? Waarom ga ik in het zwart gehuld, door de onderdrukking van de vijand? Met een doodsteek in mijn beenderen honen mijn tegenstanders mij, omdat zij de hele dag tegen mij zeggen: Waar is uw God?

PSALMEN 42:7-11

Dat is wat hem blijft kwelen, zowel in deze strofe als in de eerdere strofe. Dan zegt hij opnieuw:

Wat buigt u zich neer, mijn ziel, en wat bent u onrustig in mij? Hoop op God, want ik zal Hem weer loven; Hij is de volkomen verlossing van mijn aangezicht en mijn God.

PSALMEN 42:12

Nu zegt hij: „Ik mis de vroegere dagen, toen ik Hem altijd loofde. Nou, ik zal die dagen opnieuw meemaken.”

Er staan hier een paar verzen die een beetje moeilijk te begrijpen zijn, eigenlijk de verzen 6 en 8. Hij zegt:

Mijn God, diep vanbinnen ben ik terneergeslagen; daarom zal ik aan U denken vanuit het land van de Jordaan.

Dit is het land ten noorden van Israël, en hij noemt het land van de Hermonieten. De berg Hermon was in feite de plaats waar Jezus Zijn discipelen mee naartoe nam toen Hij probeerde te ontkomen aan de publiciteit die Hij in het latere deel van Zijn bediening kreeg. Hij ging toen naar Caesarea Filippi en vroeg Zijn discipelen:

Wie zeggen de mensen dat Ik ben?

Caesarea Filippi lag, voor zover ik het begrijp, ongeveer halverwege de berg Hermon. Dat was vlak bij de plaats waar de bron van de Jordaan ligt.

De rivier de Jordaan begint daar werkelijk, op de berg Hermon, in het bergmassief daar. De bronnen die samenkomen en de rivier de Jordaan vormen, ontspringen daar. Dat is waarschijnlijk waarnaar in vers 7 wordt verwezen, waar staat:

**Watervloed roept tot watervloed, terwijl Uw waterkolken
bruisen; al Uw baren en Uw golven zijn over mij heen gegaan.**

PSALMEN 42:8

Met andere woorden: de bronnen van de rivier. Hij hoort de bronnen waaruit de Jordaan voortkomt en herinnert zich hoe de Jordaan, toen hij in het land Israël was, zo'n vertrouwd symbool van thuis was. Het was de grens van zijn eigen land, de grens van Israël. Nu bevindt hij zich op de plaats waar die rivier begint, maar hij is ver van huis. Hij hoort het bruisen van het water en herinnert zich waar dat water heen stroomt. Terwijl hij de bronnen hoort opborrelen en het water naar beneden hoort sijpelen, kan hij zich voor de geest halen waarheen het stroomt. Het stroomt verder naar het zuiden, vlak langs Jeruzalem.

15

De diepte, de Jordaan en de berg Mizar

Daar roept de diepte tot de diepte. Wat dat ook betekent, het is niet helemaal duidelijk. Het is mogelijk dat hij zegt dat er iets diep in hem is, dat bepaalde diepe verlangens roepen tot het diepste deel van zijn ziel. Het is echter niet zeker dat hij dat bedoelt, want „de diepte” zou een verwijzing naar de oceaan kunnen zijn. In dat geval is de betekenis niet zo duidelijk. We weten dat hij in het laatste deel van vers 7 wel spreekt over golven en baren die over hem heen gaan, alsof hij zich in de oceaan bevindt.

Het is dus niet helemaal duidelijk, maar één ding is wel duidelijk: hij bevindt zich in het land ten noorden van Israël, bij de berg Hermon, bij de bron van de Jordaan. Het geluid van de bronnen van de Jordaan brengt hem, tot zijn verdriet, de rivier de Jordaan in herinnering, die langs zijn woonplaats stroomt.

In de laatste woorden van vers 6 wordt de heuvel Mizar genoemd. Mizar zou een van de bergen in het Hermonmassief kunnen zijn, of het is mogelijk dat het een ironische verwijzing is. Mizar betekent letterlijk „de kleine heuvel”. Hoewel de berg Hermon vergeleken met de berg Sion een zeer hoge berg is, stelt de berg Hermon wat betekenis betreft weinig voor vergeleken met de berg Sion. De berg Sion is misschien niet zo hoog als de berg Hermon, maar wat zijn belang en betekenis betreft is hij veel, veel groter, want daar heeft God Zijn woonplaats gevestigd, in Zijn tempel. Misschien spreekt hij ironisch over deze grote berg waarop hij stond en noemt hij hem „die kleine heuvel”, in tegenstelling tot zijn eigen woonplaats, die op de berg Sion is gebouwd.

Hoe dan ook, de vraag:

Ik zeg tegen God: Mijn rots, waarom vergeet U mij? Waarom ga ik in het zwart gehuld, door de onderdrukking van de vijand?

PSALMEN 42:10

krijgt niet onmiddellijk een antwoord. Uiteindelijk moet hij concluderen dat hij op God moet hopen.

16

Licht en waarheid leiden terug naar Sion

In Psalm 43 zien we dat hij wat veerkrachtiger is. Het woord „oordelen” betekent eigenlijk „recht verschaffen”:

Doe mij recht, o God, en voer mijn rechtszaak; bevrijd mij van het volk zonder goedertierenheid, van de man van bedrog en onrecht.

PSALMEN 43:1

waarschijnlijk het volk dat hem op dat moment in zijn macht had.

Want U bent de God van mijn kracht. Waarom verstoot U mij dan? Waarom ga ik steeds in het zwart gehuld, door de onderdrukking van de vijand?

PSALMEN 43:2

Dit is dezelfde vraag die hij in vers 9 van de vorige psalm stelde.

Hier wordt zijn hoop op terugkeer onder woorden gebracht:

Zend Uw licht en Uw waarheid; laten die mij leiden, mij brengen tot Uw heilige berg en tot Uw woningen,

PSALMEN 43:3

waarmee Sion wordt bedoeld,

zodat ik kan gaan naar Gods altaar, naar God, mijn blijdschap, mijn vreugde; en ik U met de harp kan loven, o God, mijn God!

PSALMEN 43:4

Hij ziet uit naar een tijd waarin hij terug kan gaan naar het altaar in de tempel, naar de heilige berg Sion, en weer met de anderen op de harp kan spelen en kan zingen. In feite zegt hij: „Zend Uw licht en waarheid uit en stuur mij naar huis.”

Het licht en de waarheid verwijzen blijkbaar naar Gods trouw en naar het feit dat Hij Zijn woord houdt. In wezen zegt hij: „Zend in Uw trouw de uiting van Uw trouw door mij naar huis te sturen.” Dan roept hij in vers 5 opnieuw tot zijn ziel:

Wat buigt u zich neer, mijn ziel, en wat bent u onrustig in mij?
Hoop op God, want ik zal Hem weer loven; Hij is de volkomen
verlossing van mijn aangezicht en mijn God.

PSALMEN 43:5

Daarin ligt voor ons een waardevolle les: we moeten onze ziel bevelen de uiteindelijke werkelijkheden onder ogen te zien, in plaats van heen en weer geslingerd te worden op de golven van onze huidige, tijdelijke ervaringen.

17

Waarom lijdt Gods trouwe volk nederlagen?

Psalm 44 is zeer betekenisvol. Het was blijkbaar een gebed dat werd uitgesproken in een tijd van nationale nederlaag. Het is een zoektocht naar een antwoord, een zoektocht naar een reden. Zo vaak vragen we ons af: „Waarom zijn we verslagen?” Het oppervlakkige antwoord dat gewoonlijk wordt gegeven, luidt: „Je hebt gezondigd, en daarom heb je deze moeilijkheden gehad en word je gestraft of getuchtigd.” Dat is natuurlijk het antwoord dat de vertroosters van Job hem gaven: „De reden dat je deze problemen hebt, is dat er een bepaalde zonde in je leven is.” Maar Job wist dat dit niet waar was, en hij zocht naar een dieper antwoord. Er moet hier meer aan de hand zijn dan dat oppervlakkige, afgezaagde principe van zonde en straf.

In deze psalm weet de schrijver vrij zeker dat hij en zijn volk onschuldig zijn aan enige specifieke zonde. Ze hebben zich niet met afgoderij ingelaten. Ze zijn, zeggen ze, met hun schreden niet van Gods wegen afgeweken. Daarom vragen ze zich af waarom ze deze verpletterende nederlaag hebben geleden, die in vers 9 tot en met 16 wordt

beschreven: de nederlaag van het volk. Het ging waarschijnlijk om een bepaalde veldslag waarbij ze hoge verwachtingen van de overwinning hadden, maar die ze verloren, waardoor ze de moed kwijtraakten.

De psalm begint met de woorden: „God, we herinneren ons de dagen van vroeger, toen we de verhalen hoorden over grote helden als Jozua, bijvoorbeeld, en over de tijd waarin U prachtige, geweldige overwinningen tot stand bracht voor het volk van God. Wat is er nu dan anders? Het enige wat anders is, is de uitslag van de strijd, want we zien nog steeds naar U uit. We houden onze handen nog steeds rein en proberen te voorkomen dat we U beledigen. We kunnen geen enkele reden bedenken waarom U ons niet te hulp bent gekomen.”

Ik weet dat iedereen die de kerkgeschiedenis leest, en in het bijzonder de geschiedenis van opwekkingen, voortdurend zulke vragen heeft. Waarom is er nu geen opwekking? Waarom gebeurt dit nu niet? We lezen het boek Handelingen en zien al die wonderen. Waarom zien wij die wonderen nu niet? Waarom bidden we voor de zieken en lacht de duivel ons soms gewoon in ons gezicht uit? Of we proberen een demon uit te drijven, en soms gaan ze eruit en soms grijnzen ze ons alleen maar spottend aan. Waarom? Waarom die nederlagen? Wat is er anders? We hebben gehoord over de dagen van vroeger, toen het leek alsof de demonen altijd op de vlucht sloegen voor de gemeente. Maar wat is er nu anders?

Opnieuw zijn er allerlei oppervlakkige antwoorden die gegeven kunnen worden: gebrek aan geloof, zonde in het kamp, of zulke dingen. Sommige daarvan kunnen in veel gevallen het juiste antwoord zijn. Maar er zijn tijden geweest dat ik vroeg: „Heere, waarom werd die persoon niet genezen? Heere, waarom ging die demon er niet uit?” terwijl ik wist dat het antwoord geen gebrek aan geloof of zonde was, omdat die in de betreffende situatie niet aanwezig waren. Er moest een dieper antwoord zijn. Waarom deze nederlaag bij deze gelegenheid? Ik geloof dat deze psalm tegen de tijd dat je aan het einde komt misschien op een antwoord zinspeelt, maar het grootste deel van de psalm beschrijft de crisis en stelt de vraag: „Waarom?”

18

Vroegere overwinningen kwamen van God

Het gaat als volgt:

O God, met onze oren hebben wij het gehoord, onze vaders hebben het ons verteld: U hebt een werk gedaan in hun dagen, in de dagen vanouds. Ú hebt de heidenvolken met Uw hand verdreven, maar hén geplant. U hebt de volken kwaad aangedaan, maar hén zich laten uitbreiden.

PSALMEN 44:2-3

— dat wil zeggen: de Joden in hun land plantte in de dagen van Jozua —

Want zij hebben het land niet door hun zwaard in bezit genomen en hún arm heeft hun geen verlossing gegeven, maar Uw rechterhand, Uw arm en het licht van Uw aangezicht, omdat U hun goedgezind was.

PSALMEN 44:4

Hij zegt: „Ik begrijp uit de verhalen die ik uit het verleden heb gehoord dat U onze vaders grote overwinningen in de strijd gaf, en we weten dat dit niet kwam doordat ze eenvoudigweg grote helden of grote krijgslieden waren. Het was niet hun zwaard; het was Uw zwaard. Het was Uw hand. Het was Uw gunst over hen waardoor ze dat konden doen.”

Hoe zit het met vandaag? Vers 4:

Ú bent mijn Koning, o God; gebied volkomen verlossing voor Jakob!

PSALMEN 44:5

Nu zegt hij: „Hoe zit het met vandaag? Wij hebben ook een paar overwinningen nodig.” De woorden „gebied volkomen verlossing” betekenen in het Hebreeuws letterlijk „overwinningen verordenen”. Hij zegt: „Verorden overwinningen voor Jakob, of Israël. U bent onze Koning, net zoals U de Koning van onze vaders was. Waarom hebben wij niet de overwinningen die zij hadden?”

Er staat:

Door U stoten wij onze tegenstanders neer, in Uw Naam
vertrappen wij wie tegen ons opstaan. Want ik vertrouw niet op
mijn boog, mijn zwaard zal mij niet verlossen.

PSALMEN 44:6-7

Met andere woorden: „Net zoals onze vaders niet door hun eigen zwaard wonnen, vertrouw ik niet op mijn zwaard; ik vertrouw op U. Waarom lijden we dan zo’n grote nederlaag?”

Er staat:

Maar U verlost ons van onze tegenstanders, U maakt wie ons
haten, beschaamd.

PSALMEN 44:8

Daarmee bedoelt hij waarschijnlijk het verleden. Deze verlossing was slechts tijdelijk, want vanaf vers 9 wordt de nederlaag beschreven.

19

Nederlaag, vernedering en spot

Niettemin hebt U ons verstoten en te schande gemaakt, omdat U met onze legers niet oprukt. U doet ons terugdeinzen voor de tegenstander, en wie ons haten, plunderen ons uit ten bate van zichzelf. U geeft ons over als schapen om op te eten, U verstrooit ons onder de heidenvolken. U verkoopt Uw volk voor weinig geld, U verhoogt hun prijs niet.

PSALMEN 44:10-13

Het is alsof we als slaven zijn verkocht, maar er is een verschil. Wanneer mensen als slaven worden verkocht, maakt degene die hen verkoopt daar gewoonlijk ten minste enige winst op. Maar U hebt ons als slaven verkocht en hebt er geen voordeel van gehad. U hebt ons bij wijze van spreken gewoon weggegeven. Hij zegt:

U maakt ons tot smaad voor onze buren, tot spot en schimp voor wie ons omringen.

PSALMEN 44:14

Dit is het gevolg van de nederlaag. De nederlaag wordt beschreven in de verzen 9 tot en met 12. Maar vanwege die nederlaag lachen en spotten de vijanden. Dat is in veel gevallen ook zo met de gemeente. Veel mensen bespotten de gemeente, die maar heel weinig kracht lijkt te hebben, hoewel wij grote dingen beweren over de kracht van God en geweldig roemen in God, zoals hij hier ook doet in de verzen 6 tot en met 8. In vers 8 zegt hij:

In God roemen wij de hele dag, Uw Naam zullen wij voor eeuwig loven. Sela

PSALMEN 44:9

Geweldig. Maar wat is het probleem? God is deze keer niet met onze legers uitgetrokken. Wij hebben over Hem geroemd, maar Hij is niet komen opdagen. Nu bespotten de heidenen ons en zijn wij te schande gemaakt. Dat is bij de gemeente bij veel gelegenheden het geval geweest. Wij beweren bepaalde dingen vol trots over God, maar Hij komt niet opdagen. Wat is het probleem?

U maakt ons tot een spreekwoord onder de heidenvolken en doet de natiën het hoofd over ons schudden.

PSALMEN 44:15

dat wil zeggen: een voorwerp van spot,

De hele dag zie ik mijn schande voor mij en schaamte bedekt mijn gezicht, vanwege de stem van wie mij hoont en lastert, vanwege de vijand en de wraakzuchtige.

PSALMEN 44:15-16

In vers 15 zegt hij dat de spot en de smaad waarmee de heidenen hen hebben overladen, zijn blijven hangen en ervoor hebben gezorgd dat hij zelf ook zo over hen is gaan denken. Hij is niet alleen verslagen; ze zijn werkelijk gedemoraliseerd. Ze zijn zo terneergeslagen als maar mogelijk is.

20

Lijden ondanks trouw aan Gods verbond

In vers 17 staat:

Dit alles is ons overkomen, toch hebben wij U niet vergeten of Uw verbond verloochend.

PSALMEN 44:18

In wezen zegt hij: „Als wij U hadden verlaten en afgoden hadden aanbeden, dan zouden wij deze situatie kunnen begrijpen. Dat zou logisch zijn. Als wij zondigen, zullen wij zeker door de vijand verslagen worden. U zult dan niet met ons meegaan. Maar daar is hier geen sprake van.”

Hij zegt:

Dit alles is ons overkomen, toch hebben wij U niet vergeten of Uw verbond verloochend. Ons hart is niet teruggeweken en onze schreden zijn niet van Uw pad geweken, ook al hebt U ons in een oord van jakhalzen verpletterd, en ons met een schaduw van de dood overdekt. Als wij de Naam van onze God hadden vergeten en onze handen hadden uitgebreid naar een vreemde god, zou God dat niet onderzoeken? Want Hij weet wat er in het hart verborgen ligt. Maar om U worden wij de hele dag gedood; wij worden beschouwd als slachtschapen.

PSALMEN 44:17-22

Met „een oord van jakhalzen” bedoelt hij de woestijn. Het is heel duidelijk dat hij zegt: „Wij zijn niet tot afgoderij vervallen. Wij hebben Uw wetten niet overtreden. Wij hebben in deze zaak niet gezondigd.” Vers 22 zegt zelfs: „De enige reden waarom wij worden afgeslacht, is omwille van U. Niet vanwege onze zonden, niet vanwege iets wat wij hebben gedaan, maar alleen omwille van U.” Dat wil zeggen: omdat wij U trouw zijn gebleven. Dat is het vreemdste van alles. Je zou denken dat onze trouw aan U ons Uw hulp zou opleveren en zou voorkomen dat wij worden afgeslacht. Maar juist vanwege onze trouw aan U worden wij afgeslacht.

Daarmee raakt hij aan een dieper aspect van het probleem dan eerder in de psalm naar voren is gebracht: God komt ons niet altijd te hulp alleen omdat wij aan Zijn kant staan. Hij komt niet altijd op de manier die wij verwachten, of op de manier waarop wij zouden vragen of die wij zouden eisen. Wij kunnen Hem heel trouw zijn en juist vanwege onze trouw aan Hem lijden, terwijl wij zouden denken dat dit ons niet zou moeten overkomen.

21

Meer dan overwinnaars door het kruis

Dit vers, vers 22, wordt door Paulus aangehaald als hij spreekt over het lijden van de christenen in de gemeente. Het staat in Romeinen 8:36 en 37. Hij haalt dit aan om te beschrijven hoe wij de hele dag omwille van God worden afgeslacht als schapen. Daarmee bedoelt hij dat de gemeente vervolging onderging. Maar anders dan de psalmist laat Paulus daarop volgen:

Maar in dit alles zijn wij meer dan overwinnaars door Hem Die ons heeft liefgehad.

ROMEINEN 8:37

Verwijzing gecontroleerd: de spreker noemde Romeinen 8:36, maar de bewoording is Romeinen 8:37 (zelfde hoofdstuk, ander vers).

De psalmist zegt: „Wij worden omwille van U afgeslacht”, maar hij kan daarbij alleen maar verwarring ervaren. Paulus zegt: „Ja, wij worden omwille van Christus afgeslacht, de hele dag, als schapen, maar daarin zijn wij meer dan overwinnaars.”

Wat is het verschil tussen Paulus en de psalmist? Ze verkeren allebei in dezelfde omstandigheden. Ze worden allebei door de vijand afgeslacht en ondergaan vervolging en ontberingen. Maar de een is gedemoraliseerd en de ander is ervan overtuigd dat hij daarin overwint. Het verschil is natuurlijk dat Paulus het voordeel had dat hij van het kruis wist. De psalmist wist niets van het kruis. Hij wist niets van Jezus Die aan een kruis stierf, van de kracht die door lijden komt, of van de manier waarop God lijden gebruikt om gewelddadige mensen te overwinnen.

Paulus kon terugkijken op het kruis van Christus en zien dat Jezus door te sterven de vijand overwon. Die dood was op zichzelf geen nederlaag, omdat de dood alleen maar nieuwe soorten overwinningen inluidde. Als wij sterven, kunnen wij niet meer door de vijand worden bereikt. Wij sterven en gaan heen om bij de Heere te zijn. Dat is de uiteindelijke overwinning. De vijand kan nooit meer bij ons in de buurt komen.

Wij hebben zicht op een geestelijker werkelijkheid dan waartoe de psalmist toegang had. Wij begrijpen dat door wat een nederlaag lijkt te zijn, namelijk de dood van Jezus aan het kruis, de werkelijke overwinning plaatsvindt. Hij overwon de dood door te sterven. Ook wij overwinnen de machten van de dood vaak door te sterven, of door het martelaarschap. Je herinnert je dat bijna iedere keer dat er een martelaar stierf in het Colosseum, er toeschouwers waren die zich daardoor tot Christus bekeerden. Dat gebeurde zo vaak dat Tertullianus, een van de schrijvers van de vroege kerk, zei dat het bloed van de martelaren het zaad van de gemeente is. Hij zei dat telkens wanneer een van onze martelaren valt, er twaalf bekeerlingen komen om de gelederen weer aan te vullen. Daarmee wees hij erop dat de gemeente de wereld feitelijk overwon doordat haar leden leden en hun leven aflegden, zoals ook Openbaring 12:11 zegt.

22

Overwinning door lijden en martelaarschap

Openbaring 12:11 spreekt over hoe satan de gemeente vervolgde en zegt:

En zij hebben hem overwonnen door het bloed van het Lam en door het woord van hun getuigenis, en zij hebben hun leven niet liefgehad tot in de dood.

OPENBARING 12:11

Met andere woorden, door het martelaarschap te ondergaan en hun leven af te leggen, behaalden zij daadwerkelijk de overwinning.

Paulus kan dus zeggen: ook al worden wij afgeslacht omdat wij christenen zijn, en ook al zouden wij kunnen zeggen dat dit niet komt doordat wij gezondigd hebben, het brengt ons niet in verwarring. Want wij zien dat Jezus niet zondigde en toch werd Hij afgeslacht. Zijn dood bracht echter enkele zeer geheimzinnige overwinningen tot stand die wij met ons natuurlijke verstand niet zouden begrijpen, maar die met de geestelijke sfeer te maken hadden. Hoewel wij uiterlijk worden afgeslacht en uiterlijk, naar het lijkt, een nederlaag lijden, ervaren wij daarom innerlijke overwinningen. In al deze dingen vinden geestelijke overwinningen plaats. Dat wil zeggen: ondanks al

deze vervolging die wij ondergaan, zijn wij overwinnaars. Wij zijn meer dan overwinnaars, onder andere omdat wij de neiging en de verleiding overwinnen om ontmoedigd te raken. Bovendien overwinnen wij de wereld door ons leven af te leggen ter wille van het Evangelie.

Daarom zegt hij op een andere plaats, namelijk in 2 Korinthe, hoofdstuk 4, vers 16:

Daarom verliezen wij de moed niet; integendeel, ook al vergaat onze uiterlijke mens, toch wordt de innerlijke mens van dag tot dag vernieuwd. Want onze lichte verdrukking, die van korte duur is, brengt in ons een allesovertreffend eeuwig gewicht van heerlijkheid teweeg.

2 CORINTHIANS 4:16-17

In 2 Korinthe 4, vers 16 en 17, zegt hij dat onze uiterlijke mens weliswaar vergaat en dat wij

Daarom verliezen wij de moed niet; integendeel, ook al vergaat onze uiterlijke mens, toch wordt de innerlijke mens van dag tot dag vernieuwd.

2 KORINTHE 4:16

maar dat onze innerlijke mens niettemin van dag tot dag vernieuwd wordt, ook al vergaat onze uiterlijke mens iedere dag weer iets verder. Er gebeurt iets positiefs in de geest. Ook al hebben wij een lichte verdrukking — hij was optimistisch toen hij die licht noemde, want hij beschreef sommige van zijn verdrukkingen in 2 Korinthe als behoorlijk zwaar — vergeleken met de heerlijkheid die ze voor ons bewerken, zei hij dat ze heel licht zijn. Daarom kon hij over onze lichte verdrukking spreken als iets wat slechts een ogenblik, of een korte tijd, duurt. En hij kon zeggen dat die voor ons een eeuwig en alles overtreffend gewicht van heerlijkheid bewerkt.

Paulus heeft hier dus het antwoord op deze vraag: waarom lijden wij zo? Niet omdat God ontevreden over ons is, maar omdat dit een van Gods manieren is om andere soorten overwinningen te behalen. God heeft geheimzinnige wegen. In het Oude

Testament zei Hij:

Mijn wegen zijn niet jullie wegen. Maar door Jezus legde Hij uit wat Zijn wegen waren. Hij zei:

Jezus zei tegen hem: Ik ben de Weg, de Waarheid en het Leven.
Niemand komt tot de Vader dan door Mij.

JOHANNES 14:6

In het Oude Testament begrepen zij de wegen van God lang niet zo goed. Er waren enkele grote verborgenheden in Gods handelen, en deze psalm verwoordt een deel van de verwarring daarover. Waarom behalen wij uiterlijk geen overwinning, ook al zijn wij rechtvaardig? Omdat er een diepere weg van God was: de weg naar geestelijke overwinningen door het bloed van de martelaren, door de dood en de schijnbare nederlaag van rechtvaardige mensen.

23

Het kruis als overwinning door sterven

Zoals Jezus zei:

Zalig zijn zij die vervolgd worden om de gerechtigheid, want van hen is het Koninkrijk der hemelen. Zalig bent u als men u smaadt en vervolgt, en door te liegen allerlei kwaad tegen u spreekt, omwille van Mij. Verblijd en verheug u, want uw loon is groot in de hemelen, want zo hebben ze de profeten vervolgd die er vóór u geweest zijn.

MATTHEÛS 5:10-12

en zij zijn gezegend. Dat is een geestelijke werkelijkheid die pas duidelijk aan de mens werd getoond toen Jezus aan het kruis stierf: de volmaakt rechtvaardige Mens werd afgeslacht en onderging wat een nederlaag leek te zijn, maar behaalde in werkelijkheid de grootst denkbare overwinning voor de mensheid.

Het principe van het kruis is dus het principe van overwinnen door te sterven, van overwinnen door te lijden. Het is een verborgenheid, maar Paulus legt het uit. Hij haalt juist dit vers aan. Door dit vers aan te halen, roept hij natuurlijk de hele kwestie uit deze psalm in herinnering. Wat waren hier de kwesties? De kwesties waren dat de Joden in die tijd leden ter wille van God, ook al deden zij niets verkeerd. Zij vroegen zich af wat dit allemaal betekende. Waarom gebeurde het? Zij zochten naar diepere antwoorden.

Door dit over de gemeente aan te halen, laat Paulus zien dat wat in het verleden voor Israël gold, nu voor de gemeente geldt. De gemeente heeft als het ware het stokje, of de fakkel, overgenomen om verder te gaan waar Israël ophield. Wij lijden nu ter wille van Zijn Naam. Maar anders dan zij, zegt hij:

Zoals geschreven staat: Want omwille van U worden wij de hele dag gedood, wij worden beschouwd als slachtschapen.

ROMEINEN 8:36

Dat staat in Romeinen 8:36 en 37, waar hij dit aanhaalt en zegt dat wij daarin meer dan overwinnaars zijn.

Ik vind dat een interessante uitwerking die Paulus in Romeinen aan deze psalm geeft. Het laat zien dat er diepere kwesties spelen, dat God andere soorten overwinningen behaalt door wat uiterlijk nederlagen onder Zijn volk lijken te zijn. Wat betreft de vraag: „Wat voor overwinningen behaalde God in dit geval door de nederlaag van de Joden?” Ik weet het niet. Maar we weten dat wanneer Paulus dit over de gemeente aanhaalt, er door het lijden van de gemeente heel wezenlijke dingen worden bereikt, doordat de gelovigen hun leven afleggen en het niet liefhebben tot in de dood.

En zij hebben hem overwonnen door het bloed van het Lam en door het woord van hun getuigenis, en zij hebben hun leven niet liefgehad tot in de dood.

OPENBARING 12:11

Zo hebben zij hem overwonnen, dat wil zeggen: de duivel.

24

God wakker roepen door gebed

De laatste vier verzen van de psalm vormen een smeekbede tot God. Ze geven misschien ook een ander antwoord op de vraag, een antwoord dat we wellicht ook voor de gemeente moeten overwegen. De laatste vier verzen zeggen:

Word wakker! Waarom zou U slapen, Heere? Ontwaak! Verstoot ons niet voor altijd. Waarom zou U Uw aangezicht verbergen, onze ellende en onze onderdrukking vergeten? Want onze ziel ligt neergebukt in het stof; onze buik kleeft aan de aarde. Sta op, ons te hulp, verlos ons omwille van Uw goedertierenheid.

PSALMEN 44:24-27

Wat ze hier zeggen, is:

Word wakker, God.

Hoe maken ze Hem wakker? Door tot Hem te roepen. Het is natuurlijk niet waar dat God werkelijk slaapt. De Bijbel zegt:

Zie, de Bewaarder van Israël zal niet sluimeren of slapen.

PSALMEN 121:4

Maar de gedachte is dat God lijkt te slapen. In de Schrift wordt meermaals de beeldspraak gebruikt dat God slaapt. Hoewel Hij niet slaapt, is het alsof Zijn handelen ten opzichte van ons is opgehouden, net zoals de bezigheden van een mens ophouden wanneer hij gaat slapen. Wat hier wordt voorgesteld, is dat Hij uit Zijn slaap wordt gewekt. Dat wil zeggen: dat Hij door gebed tot handelen wordt aangezet.

Hiermee hangt iets interessants samen. Vers 23:

Word wakker, waarom slaapt U, Heer? Sta op, verstoot ons niet voor altijd, herinnert ons misschien aan Markus 4:38. Daar sliep Jezus in de boot, terwijl de hevige storm hen dreigde te overspoelen. Ze zeiden:

En Hij lag in het achterschip te slapen op een hoofdkussen; en zij wekten Hem en zeiden tegen Hem: Meester, bekommert U Zich er niet om dat wij vergaan?

MARKUS 4:38

Het is hier hetzelfde soort smeekbede, in een soortgelijke situatie waarin ze mogelijk de dood voor ogen hadden. Toch leek God, Die dichtbij genoeg was om te helpen, te slapen, en ze konden niet begrijpen waarom Hij sliep. Dus wekten ze Hem, en het werkte. Toen de discipelen Jezus wakker maakten, zei Hij tegen de storm:

En Hij, wakker geworden, bestrafte de wind en zei tegen de zee: Zwijg, wees stil! En de wind ging liggen en er kwam een grote stilte.

MARKUS 4:39

en de storm bedaarde. Dat zij Hem aanriepen en wakker maakten en Hem zo in feite tot handelen aanzetten, droeg vrucht. Hier weten we niet wat uiteindelijk het resultaat van dit alles was. Maar het is duidelijk dat ze God aanzetten tot handelen. Ze maken Hem wakker.

25

Vorbidders die God geen rust gunnen

Als we dit naast Jesaja leggen, vinden we daar een Schriftgedeelte dat hier, denk ik, een interessant verband mee heeft. Het staat in Jesaja 62, vers 1, en ook in de verzen 6 en 7. In vers 1 zegt de profeet:

Omwille van Sion zal ik niet zwijgen, omwille van Jeruzalem zal ik niet stil zijn, totdat haar gerechtigheid opkomt als een lichtglans, en haar heil als een brandende fakkel.

JESAJA 62:1

Dan staat er in vers 6, waar God spreekt:

Op uw muren, Jeruzalem, heb Ik wachters aangesteld. Nooit zullen zij zwijgen, heel de dag en heel de nacht niet. U die het volk aan de HEERE doet denken, gun u geen rust. Ja, geef Hem geen rust, totdat Hij Jeruzalem gegrondvest heeft en gesteld heeft tot een lof op aarde.

JESAJA 62:6-7

Waar gaat dat over? Er staat dat God wachters heeft aangesteld, oftewel mensen die vorbidders zijn. Het zijn mensen die wakker blijven, mensen die zichzelf geen rust gunnen. Ze blijven 's nachts wakker, als wachters op de muren. De profeet zelf was een van hen. Hij zegt in vers 1:

Ik zal niet rusten en niet zwijgen totdat God heeft volbracht wat ik verlang dat Hij doet.

Dat wil zeggen: totdat Hij de gerechtigheid van Jeruzalem doet voortkomen als een lichtglans, totdat Hij Jeruzalem tot een lof op aarde maakt.

Vervolgens geeft God het gebod. God zegt in vers 6:

Ik heb deze wachters in jullie midden aangesteld, Jeruzalem, en zij zullen bidden. Ze zullen Mij geen rust gunnen. Ze zullen Mij met andere woorden niet laten slapen. Ze zullen het blijven vragen totdat Ik het doe.

Hij zegt werkelijk tegen die wachters:

Jullie die de Heer aanroepen, zwijg niet en gun Hem geen rust totdat Hij Jeruzalem heeft gevestigd en de stad overal op aarde wordt geprezen.

Dat wil zeggen: totdat Gods overwinningen volledig zijn, totdat de stad van God de heerschappij heeft verkregen, alle vijanden zijn neergeslagen en al Gods vijanden onder Zijn voeten zijn gelegd.

Tot die tijd moeten er gebedsstrijders zijn. Er moeten voorbidders zijn die niet zwijgen. Ze houden niet op met bidden. Ze gunnen God geen rust. Ze blijven Hem tot handelen aanzetten. De strekking daar is dat als deze wachters ophouden met bidden, God zal slapen. Niet werkelijk slapen, maar Hij zal niet handelen. Het zal zijn alsof Hij slaapt. Hij zegt dus:

Schud Me wakker, maak Me wakker, gun Me geen rust.

Wanneer we teruggaan naar Psalm 44, zien we dat zij zeggen:

Word wakker! Waarom zou U slapen, Heere? Ontwaak! Verstoot ons niet voor altijd.

PSALMEN 44:24

en ze roepen tot Hem. Misschien is een deel van het antwoord op de vraag: „Waarom lijden we terwijl we niets verkeers hebben gedaan?” dat het niet alleen zo is dat ze niets verkeers hebben gedaan, maar dat er iets goeds is wat ze niet hebben gedaan. Het is niet zo dat ze iets zondigs hebben gedaan. Ze hebben iets nagelaten wat nodig was, namelijk God door gebed tot handelen aanzetten, voorbede doen en Hem geen rust gunnen.

Uiteindelijk komen ze er aan het einde van de psalm toe:

Word wakker!

Vanuit het gezichtspunt van Jesaja zouden we kunnen opperen dat de afloop van hun strijd misschien anders was geweest als ze God vaker wakker hadden gemaakt, als ze meer tijd hadden besteed aan voorbede. Het is niet zo dat ze iets bepaalds hebben gedaan waarvoor ze zich moeten schamen. Het is eenvoudigweg zo dat ze niet hebben doorgezet in voorbede en gebed, en God niet voortdurend hebben aangezet en opgewekt om hun te hulp te komen. God wacht tot wij tot Hem roepen, en ik geloof dat Hij heel lang zal wachten als wij niet tot Hem roepen. Ondertussen zullen we van alle kanten nederlagen lijden en zal de gemeente de smaad van de heidenen ondergaan. Ze zullen zeggen:

Waar is jouw God?

Ze zullen ervoor zorgen dat de gemeente niet alleen verslagen, maar ook ontmoedigd raakt. We zullen naar onszelf kijken en zeggen: „Wat doe ik verkeerd? Ik doe niets verkeerd. Mijn leven is rein. Ik geef mijn tienden. Ik bega geen zonden. Ik ben niet aan het stelen of overspel aan het plegen. Waarom komt God ons niet te hulp?” Misschien komt het doordat wij Hem niet aanzetten en opwekken door onze onophoudelijke gebeden.

26

Waakzaam gebed als geestelijk wapen

Wachters zijn mensen die slaap opofferen, mensen die dag en nacht bidden. Dat is precies wat het Nieuwe Testament ons zegt dat wij behoren te doen. In Efeze 6, waar onze geestelijke wapenrusting in onze geestelijke strijd wordt beschreven, wordt het gebed genoemd als een belangrijk wapen. Daar wordt iets over gezegd wat het verbindt met de gedachten waarover we het nu hebben.

In Efeze 6 staat vanaf vers 17:

En neem de helm van de zaligheid en het zwaard van de Geest,
dat is Gods Woord,

EFEZE 6:17

In dit vers noemt hij het laatste onderdeel van de wapenrusting, en dan begint hij over wapens te spreken, geestelijke wapens. Het zwaard van de Geest is het Woord van God, ofwel de prediking van het Woord. Het volgende wapen staat in vers 18:

terwijl u bij elke gelegenheid met alle gebed en smeking bidt in de Geest en daarin waakzaam bent met alle volharding en smeking voor alle heiligen.

EFEZE 6:18

De spreker vat „waakzaam zijn” hier op als een wachter zijn en zo nodig slaap opofferen voor het gebed.

Dat is volgens hem een van onze wapens: onophoudelijk en waakzaam gebed, waarbij men zo nodig slaap opgeeft.

Hij geeft niet aan dat gewoon onze gebeden opzeggen voordat we naar bed gaan, of onze gebeden opzeggen vóór de maaltijd, het soort gebed is waarover hij het hier in verband met de strijd heeft. Die gebeden hebben waarde. Er is niets mis mee om vóór de maaltijd een gebed uit te spreken om God te danken, of om korte gebeden over verschillende dingen te bidden, maar dat is geen gebed waarmee je strijd voert. Hij zei dat we het zwaard van de Geest nemen om op de vijand in te hakken. Het volgende wapen dat we nodig hebben, is ons gebed. Maar dat houdt niet in dat je zo nu en dan gewoon even een gebed omhoogschiet. Het is onophoudelijk, het is voortdurend. Het betekent te allen tijde bidden en daarbij waken, dat wil zeggen: er slaap voor opofferen. Het zijn nachten van gebed, wachters op de muren die zichzelf geen rust gunnen, zodat ze God geen rust kunnen gunnen totdat Hij Jeruzalem vestigt als een lof op aarde.

27

Kostbaar gebed en offers in de strijd

Dat is misschien nog een antwoord op de vraag waarom er geen overwinningen zijn. Ik geloof dat de psalm mogelijk twee antwoorden aandraagt, tenminste wanneer we die vergelijken met tegenhangers in het Nieuwe Testament. Psalm 44 stelt de vraag

waarom er al die nederlagen zijn, ondanks het feit dat we een rein leven leiden en proberen trouw te zijn aan God. Die vraag wordt gedeeltelijk beantwoord door Paulus in Romeinen 8, zoals we al zeiden, in vers 36 en 37: onze uiterlijke nederlagen zijn in zekere zin soms een ander soort overwinning. Maar dat heeft niet betrekking op alle soorten nederlagen waarover we het hebben.

Er zijn ook nederlagen die niet Gods wil voor ons zijn. Er zijn nederlagen die niet werkelijk overwinningen zijn, en die nederlagen zouden misschien vermeden kunnen worden als we meer strijd zouden voeren in gebed, onophoudelijker zouden bidden en ons ertoe zouden verbinden slaap, maaltijden en andere dingen op te offeren om dat te doen.

Zolang het gebed voor ons alleen maar gemakkelijk in te passen is en niets kost, worden we er werkelijk niet zo vurig over. Soms worden we wel vurig. Ik weet dat ik een werkelijk vurig uur van gebed kan hebben en daarna kan gaan eten of gewoon naar bed kan gaan. Het is bijna alsof die vurigheid dan gewoon vervliegt. Maar als ik een uur in gebed doorbreng en het daarna tijd is om te eten en ik zeg: „Ik ga niet eten, ik blijf bidden,” of als het tijd is om naar bed te gaan en ik zeg: „Ik ga niet naar bed, ik blijf bidden,” dan maakt dat het gebed vuriger, omdat het meer kost. Het kost ons iets om op die manier te blijven bidden.

Het is net als in een oorlog: je brengt offers. Paulus zei:

Niemand die in het leger dient, wordt verwikkeld in de zaken van het levensonderhoud, opdat hij hem kan behagen die hem voor de krijgsdienst aangenomen heeft.

2 TIMOTHEÛS 2:4

Dat wil zeggen: wanneer een soldaat ten strijde is getrokken, houdt hij zich niet tegelijkertijd bezig met burgerlijke bezigheden. Hij wijdt zich uitsluitend aan de strijd. Ik geloof dat voor gebed waarmee je strijd voert bepaalde offers moeten worden gebracht.

Wanneer God ziet dat we bereid zijn sommige genoegens van ons vlees opzij te zetten om ons aan gebed te wijden, dan ziet Hij dat het iets is wat Hij serieus moet nemen, omdat wij het duidelijk serieus nemen. Maar als Hij ziet dat wij onze gebeden niet zo serieus nemen, waarom zou Hij dat dan wel doen? Waarom zou Hij onze verzoeken serieus nemen als Hij betwijfelt of wij ze serieus nemen? Ook al bidden we soms met veel emotie, als onze gebeden ons nooit iets kosten, of als we nooit bereid zijn een bepaald lichamelijk genoeg te missen om een nacht of een dag aan gebed te besteden, dan kan God aan de offers die we bereid zijn te brengen om daarin de overwinning te behalen, precies zien hoeveel deze gebeden wel of niet voor ons betekenen. Dat is misschien een van de grote dingen waaraan het ons tegenwoordig ontbreekt. Ik ben daarop geen uitzondering. Ik lever niet vaak een nacht slaap in om te bidden. Ik vast en bid zelfs niet meer zo vaak een hele dag als vroeger, al probeer ik dat weer met grotere regelmaat te gaan doen. Misschien zien we daarin een tekort waaraan we aandacht moeten besteden, en geeft dat ons enige hoop op meer overwinningen.

28

God als veilige en hoge toevlucht

Laten we naar Psalm 46 gaan. We hebben Psalm 45 bijna op de eerste dag behandeld. Het was trouwens de eerste dag, toen we het over Messiaanse psalmen hadden. Nu gaan we verder met Psalm 46. Deze psalm is fantastisch, tenminste, afhankelijk van hoezeer je oog hebt voor de stad van God.

Er staat in deze psalm een refrein, een refrein dat in vers 8 en vers 12 wordt herhaald:

De HEERE van de legermachten is met ons; de God van Jakob is voor ons een veilige vesting. Sela

PSALMEN 46:8

Ook in vers 12:

De HEERE van de legermachten is met ons; de God van Jakob is voor ons een veilige vesting. Sela

PSALMEN 46:12

Dit is het thema dat wordt herhaald: God is onze veilige plaats.

Het woord 'toevlucht' daar is trouwens in het Hebreeuws niet hetzelfde woord in vers 8 en 12 als in vers 2, waar staat:

God is ons een toevlucht en kracht; Hij is in hoge mate een hulp gebleken in benauwdheden.

PSALMEN 46:2

In vers 2 betekent 'God is onze veilige toevlucht' gewoon dat Hij onze veilige plaats is. Maar 'toevlucht' is in vers 8 en 12 een ander Hebreeuws woord. Het Hebreeuwse woord op die plaatsen betekent een ontoegankelijke hoogte. We zouden kunnen zeggen: een hoge toren. De New English Bible vertaalt het met 'our high stronghold', maar het spreekt erover dat God ons heeft verheven tot een plaats die voor de vijand ontoegankelijk is. Hij is onze schuilplaats. Hij is onze hoge toren, onze hoge toevlucht, buiten het bereik van de vijand.

Het herinnert ons misschien aan Efeze 1:20 tot en met 21, waar Jezus wordt beschreven als:

die Hij gewerkt heeft in Christus, toen Hij Hem uit de doden opwekte en aan Zijn rechter hand zette in de hemelse gewesten, ver boven alle overheid en macht en kracht en heerschappij en elke naam die genoemd wordt, niet alleen in deze wereld, maar ook in de komende.

EFEZE 1:20-21

Jezus is verheven tot een hoge plaats, buiten het bereik van de overheden en machten. Vervolgens wordt ons in het volgende hoofdstuk van Efeze, in Efeze 2:6, gezegd:

en heeft ons met Hem opgewekt en met Hem in de hemelse gewesten gezet in Christus Jezus,

EFEZE 2:6

Dit betekent dat Jezus naar een ontoegankelijke hoogte is gebracht en daar een plaats heeft gekregen, boven de machten van de demonen enzovoort. En als wij met Hem een plaats hebben gekregen in de hemelse gewesten, dan ervaren wij ook de onkwetsbaarheid die Hij ervaart. God is onze ontoegankelijke hoogte, die voor de vijand ontoegankelijk is.

Die verzen in Efeze zijn, als je ze niet in je aantekeningen hebt opgeschreven en ze wilt hebben, Efeze 1:20 tot en met 21 en Efeze 2:6.

Dit was trouwens de psalm die Maarten Luther inspireerde om zijn grote gezang 'Een vaste burcht is onze God' te schrijven. Er is niet heel veel van dat gezang in deze psalm terug te vinden, maar de psalm vormde er in elk geval het vertrekpunt voor. Deze psalm inspireerde hem om het te schrijven.

29

De rustige zekerheid van Gods stad

Zoals ik hem lees, is deze psalm in feite een beschrijving van de rustige zekerheid van de stad van God in een woelige wereld. Aan het begin zien we de wereld in beroering, als de golven van de zee. Toch zien we kalmte en vrede in de stad van God. In het Oude Testament verwees de stad van God natuurlijk naar Jeruzalem. In het Nieuwe Testament wordt dezelfde term in Hebreeën 12:22 gebruikt voor de gemeente. Het is een geestelijke gemeenschap. De stad van God is niet alleen het aardse Jeruzalem. Het is de geestelijke gemeenschap van Gods volk, waarvan wij allemaal deel uitmaken.

We zien de wereld in beroering, een wereld vol onrust, als een woeste, stormachtige zee. Maar de stad van God blijft veilig, beschut en vol vertrouwen, in grote kalmte en diepe vrede te midden van al deze onrust. Laten we de psalm lezen. Daarna zal ik er enkele opmerkingen over maken.

Daarom zullen wij niet bevreesd zijn, al veranderde de aarde van plaats en werden de bergen verzet naar het hart van de zeeën. Laat haar water bruisen, laat het schuimen, laat de bergen beven door haar onstuimigheid. Sela

PSALMEN 46:3-4

De beekjes van de rivier verblijden de stad van God, het heiligdom, de woningen van de Allerhoogste. God is in haar midden, zij zal niet wankelen; God zal haar helpen bij het aanbreken van de morgen. De heidenvolken tierden, de koninkrijken wankelden; Hij liet Zijn stem klinken: de aarde smolt weg. De HEERE van de legermachten is met ons; de God van Jakob is voor ons een veilige vesting. Sela

PSALMEN 46:5-8

Dat is het refrein.

Kom, zie de daden van de HEERE, Die verwoestingen op de aarde aanricht; Die de oorlogen doet ophouden tot aan het einde der aarde, de boog breekt en de speer in stukken slaat, de wagens met vuur verbrandt.

PSALMEN 46:9-10

Of doormidden.

Geef het op en weet dat Ik God ben; Ik zal geroemd worden onder de heidenvolken, Ik zal geroemd worden op de aarde.

PSALMEN 46:11

De HEERE van de legermachten is met ons; de God van Jakob is voor ons een veilige vesting. Sela

PSALMEN 46:8

Hier zit veel in.

30

Gods stad wankelt niet met de wereld

Laat me dit voor een beter begrip in stukken uiteenzetten. In vers 1 spreekt hij zijn vertrouwen uit dat God onze toevlucht, onze kracht en onze hulp is in tijden van benauwdheid. Vervolgens beschrijft hij hoe kalm en onbevreesd wij zijn, ondanks de grote veranderingen die plaatsvinden in de wereld om ons heen. Hij beschrijft dat beeldend als het verdwijnen van de aarde of als bergen die in de zee worden geworpen. Die dingen gebeuren niet werkelijk letterlijk, hoewel zulke dingen natuurlijk wel zullen gebeuren bij de wederkomst van Christus. Maar in figuurlijke zin gebeuren zulke dingen wel. Koninkrijken komen op en gaan ten onder. Er vinden grote veranderingen plaats op politiek en maatschappelijk gebied in de aangelegenheden van de wereld. Te midden van alle veranderingen is er één ding dat nooit verandert: de stad van God. Daarvan staat in vers 6:

‘Zij zal niet wankelen.’ Zij zal niet bewogen worden, ondanks het feit dat de aarde bewogen wordt. De stad van God beweegt niet mee met de aarde. De stad van God is stabiel dan de aarde. De stad van God is eeuwig. De Bijbel zegt:

En de wereld gaat voorbij met haar begeerte; maar wie de wil van God doet, blijft tot in eeuwigheid.

1 JOHANNES 2:17

Dat is 1 Johannes 2:17. Al wordt de wereld weggenomen, de stad van God wordt niet bewogen. De wateren van deze zee bruisen en zijn onstuimig en doen door hun zwelling de bergen beven, maar dat maakt ons niet bang. In vers 2 en 3 staat:

God is ons een toevlucht en kracht; Hij is in hoge mate een hulp gebleken in benauwdheden. Daarom zullen wij niet bevreesd zijn, al veranderde de aarde van plaats en werden de bergen verzet naar het hart van de zeeën. Laat haar water bruisen, laat het schuimen, laat de bergen beven door haar onstuimigheid. Sela

PSALMEN 46:2-4

ondanks deze dingen. Waarom niet? Omdat God onze toevlucht is. Wij vertrouwen op Hem.

31

De rivier die Gods stad verblijdt

Er staat dat er een rivier is. Het water dat tot nu toe genoemd is, bestond uit de woeste wateren van de zee. Die stellen waarschijnlijk de onstuimige wereld om ons heen voor. Maar het water in de stad van God is als een rivier, een vredige rivier waarvan het geluid ons opbeurt en blij maakt. Deze rivier zou bedoeld kunnen zijn in Openbaring 22, in de beschrijving van het nieuwe Jeruzalem met de rivier die uit de troon van God komt. Door het hele Oude Testament heen, en in sommige profetische gedeelten van

het Nieuwe Testament, wordt verwezen naar een rivier van vrede, een rivier van Gods zegen, of het een of het ander. Rivieren worden soms gebruikt als symbool voor het een of het ander. In Jesaja wordt gesproken over vrede als een rivier, en er zijn nog andere dingen die rivieren kunnen symboliseren.

Hier wordt verwezen naar het feit dat God Zijn volk verkwikt. Buiten de stad woedt het water als stortvloeden van een stormachtige zee. Maar binnen de stad bestaat het water uit de verkwikkende bronnen die God ons geeft om ons verkwikking en vreugde te schenken.

De beekjes van de rivier verblijden de stad van God, het heiligdom, de woningen van de Allerhoogste.

PSALMEN 46:5

Onze lichamen zijn tabernakels, tempels van de Heilige Geest. En de stad van God, de gemeente, is de heilige plaats van de tabernakels waarvan wij allemaal deel uitmaken, de tabernakels van de allerhoogste God.

God is in haar midden, dat wil zeggen, te midden van de gemeente, te midden van de stad van God.

God is in haar midden, zij zal niet wankelen; God zal haar helpen bij het aanbreken van de morgen.

PSALMEN 46:6

In het Hebreeuws betekent dit letterlijk:

en wel zodra de ochtend aanbreekt, waarmee misschien de wederkomst van Christus wordt bedoeld, die soms met een morgen wordt vergeleken. Of misschien betekent het gewoon:

Want een ogenblik duurt Zijn toorn, maar een leven lang Zijn goedgunstigheid; overnacht 's avonds het gewezen, 's morgens is er gejuich.

PSALMEN 30:6

waarmee bedoeld wordt dat er een korte tijd benauwdheid is, maar dat God al snel te hulp komt.

De heidenvolken tierden, de koninkrijken wankelden; Hij liet Zijn stem klinken: de aarde smolt weg. De HEERE van de legermachten is met ons; de God van Jakob is voor ons een veilige vesting. Sela

PSALMEN 46:7-8

32

God overwint de woedende volken

Dit doet ons denken aan Psalm 2:

Waarom woeden de heidenvolken? Waarom bedenken de koningen van de aarde iets zonder inhoud en proberen zij God omver te werpen?

PSALMEN 2:1-2

We zien de volken woeden en al hun toorn tegen de stad van God richten. Maar God hoeft alleen Zijn stem te laten horen en de aarde smelt. Daarom kunnen wij kalm blijven. Het lijkt er niet eens op dat God al Zijn legers bijeen moet roepen en ten strijde

moet trekken tegen de heidenen. Hij hoeft alleen maar te spreken. Ze worden niet alleen verslagen, maar de hele aarde waarop ze staan smelt.

Dit beeld wordt ons ook geschetst in Openbaring 20. Ongeveer halverwege Openbaring 20 staat een beschrijving van satan die de legers van de wereld aanvoert tegen de stad van God, de geliefde stad. Ik vat die stad in dat gedeelte op als de gemeente. Naar mijn mening gaat het daar over de vervolging van de gemeente aan het einde van het tijdperk. Er staat dat, hoewel zij zich rondom de stad van God verzamelen, vuur uit de hemel neerdaalt en hen verteert. Vervolgens vluchten de aarde en de hemel weg. Daar zou hier ook naar verwezen kunnen worden.

De heidenen woedden en de koninkrijken wankelden. Dat wil zeggen dat ze tegen de stad van God optrekken om te proberen haar omver te werpen. Hier wordt de vervolging van de gemeente genoemd. Maar wanneer God Zijn stem laat horen, smelt zelfs de aarde. Vuur uit de hemel bij de wederkomst van Jezus Christus doet de vijanden en de aarde waarop zij staan smelten. Daarna komen er een nieuwe hemel en een nieuwe aarde.

Dan volgt in vers 7 de verkondiging dat God onze toevlucht is. In vers 8 nodigt hij de lezer uit om te aanschouwen wat God in de overwinning heeft gedaan. Het is alsof hij aan de andere kant van het oordeel staat. God heeft geoordeeld. God heeft Zijn stem laten horen; de aarde is gesmolten. Nu kunnen we terugkijken en de verwoestingen zien die Hij heeft aangericht. We kunnen zien hoe de volken volledig overwonnen zijn en hoe hun zwaarden tot ploegscharen en hun speren tot snoeimessen zijn geslagen, zoals Jesaja ons in Jesaja hoofdstuk 2 vertelt:

Zij zullen hun zwaarden omsmeden tot ploegscharen

JESAJA 2:4

Dat wil zeggen dat hun wapens worden omgevormd tot landbouwwerktuigen. Hier zien we de vernietiging van de oorlogswapens. In vers 9 laat Hij de oorlogen ophouden tot aan het einde van de aarde:

Die de oorlogen doet ophouden tot aan het einde der aarde,
de boog breekt en de speer in stukken slaat, de wagens met
vuur verbrandt.

PSALMEN 46:10

Hij vernietigt de verschillende oorlogswapens. Hij maakt een einde aan oorlog.

Dat is wat Jezus werkelijk doet, zowel uiteindelijk bij Zijn wederkomst als, in zekere zin, zelfs onder ons. Hij heeft dat al gedaan door Zijn eerste komst. Voor ons is Hij een Vrededorst. Hij heeft ervoor gezorgd dat wij onze wapens hebben neergelegd. Nu vechten we niet; we bewerken het land. We zijn er niet op uit om te doden. We zijn eropuit om te genezen. We zijn eropuit om mensen te helpen groeien, om zaden van het Koninkrijk van God te planten. Hij heeft onze zwaarden al genomen en ze tot ploegscharen geslagen. Hij heeft de agressieve, oorlogszuchtige aard die wij hadden weggenomen en ons gemaakt tot mensen die anderen willen helpen groeien en het Koninkrijk van God als zaad over de hele wereld willen verspreiden.

In zekere zin is dit bij de eerste komst van Christus al geestelijk tot stand gebracht in de gemeente, maar het zal letterlijk en lichamelijk plaatsvinden wanneer Jezus terugkomt. Dan zal er werkelijk een einde komen aan alle oorlogen en zullen alle wapens verdwijnen.

33

Wees stil en erken dat Hij God is

Vers 10 wordt vaak aangehaald:

Geef het op en weet dat Ik God ben; Ik zal geroemd worden onder de heidenvolken, Ik zal geroemd worden op de aarde.

PSALMEN 46:11

Meestal halen we dit aan met betrekking tot ons eigen hart, alsof we zelf stil moeten worden en ons hart tot rust moeten brengen voor God, alleen maar om over Hem te mediteren. In feite is dat hier waarschijnlijk niet de betekenis, al zou het in tweede instantie wel zo toegepast kunnen worden. Hier lijkt God tot de woelige golven van de volken te spreken. Hij zegt tegen hen:

Wees stil, net zoals Jezus in de boot opstond en tegen de golven en de wind zei:

En Hij, wakker geworden, bestrafte de wind en zei tegen de zee: Zwijg, wees stil! En de wind ging liggen en er kwam een grote stilte.

MARKUS 4:39

Hij sprak tot de golven en ze bedaarden.

De volken en hun onrust zijn al beeldend beschreven als golven van de zee, als grote golven enzovoort, die de bergen in beweging brengen en de aarde doen schudden. Nu komt Hij en spreekt één woord. Bedenk dat Hij het woord sprak en de aarde smolt. Door de kracht van Zijn gesproken woord heeft Hij de situatie volledig in Zijn macht, dezelfde kracht die de hemel en de aarde heeft geschapen. Hij kan ze met één woord ontbinden. Hij kan tot die volken spreken en zeggen:

Wees stil, net zoals Jezus tot de golven van de zee sprak, en ze moesten Hem gehoorzamen.

Wanneer Jezus komt, kan Hij de woelige volken tot bedaren brengen en hun oproerigheid stilleggen. Hij zegt:

Ik zal hoogverheven zijn onder de volken.

Het woord 'heathen' kan worden vertaald als 'volken'. Dus:

Geef het op en weet dat Ik God ben; Ik zal geroemd worden onder de heidenvolken, Ik zal geroemd worden op de aarde.

PSALMEN 46:11

Dat is Gods vaste besluit. God zal in alle delen van de aarde heerlijkheid ontvangen. Dat is waar Hij Zich op beroemt en dat is Zijn bevel aan de volken: dat ze stil worden, erkennen dat Hij God is en ophouden met hun woelen.

Zoals ik al zei, zou dat in tweede instantie op ons toegepast kunnen worden: dat we de chaotische onrust van botsende emoties en dergelijke, die door ons hoofd razen, tot stilstand brengen, kalm worden, op God wachten en Zijn kracht kennen. Mediteer in stilte en rust over Hem.

Hoe dan ook zien we hier dat er in de stad van God een kalme zekerheid heerst, ondanks een onstuimige wereld. En dat is volgens mij het thema van deze psalm.

Om verder te lezen

Alle bijbelteksten die in deze lezing aan bod komen, in de volgorde waarin ze gebruikt zijn.

- Psalmen 39:2-14
- Psalmen 39:2
- Psalmen 39:3
- Psalmen 39:4
- Lukas 24:32
- Psalmen 45:2
- Psalmen 39:5
- Psalmen 39:6

- Prediker 2:18-19
- Psalmen 39:7
- Psalmen 49:11
- Psalmen 39:12
- Psalmen 39:8
- Psalmen 39:13
- 1 Petrus 2:11
- Psalmen 39:14
- Psalmen 42:10
- Psalmen 43:2
- Psalmen 42:6
- Psalmen 42:12
- Psalmen 43:5
- Romeinen 8:28
- Spreuken 25:28
- Psalmen 62:6
- Psalmen 116:7
- Psalmen 103:1
- Psalmen 146:1
- Psalmen 35:9
- Psalmen 25:1
- Psalmen 42:2-6
- Psalmen 42:7-11
- Psalmen 42:8
- Psalmen 43:1
- Psalmen 43:3
- Psalmen 43:4
- Psalmen 44:2-3
- Psalmen 44:4
- Psalmen 44:5
- Psalmen 44:6-7
- Psalmen 44:8
- Psalmen 44:10-13
- Psalmen 44:14

- Psalmen 44:9
- Psalmen 44:15
- Psalmen 44:15-16
- Psalmen 44:18
- Psalmen 44:17-22
- Romeinen 8:37
- Openbaring 12:11
- 2 Corinthians 4:16-17
- 2 Korinthe 4:16
- Johannes 14:6
- Mattheüs 5:10-12
- Romeinen 8:36
- Psalmen 44:24-27
- Psalmen 121:4
- Markus 4:38
- Markus 4:39
- Jesaja 62:1
- Jesaja 62:6-7
- Psalmen 44:24
- Efeze 6:17
- Efeze 6:18
- 2 Timotheüs 2:4
- Psalmen 46:8
- Psalmen 46:12
- Psalmen 46:2
- Efeze 1:20-21
- Efeze 2:6
- Psalmen 46:3-4
- Psalmen 46:5-8
- Psalmen 46:9-10
- Psalmen 46:11
- 1 Johannes 2:17
- Psalmen 46:2-4
- Psalmen 46:5

- Psalmen 46:6
- Psalmen 30:6
- Psalmen 46:7-8
- Psalmen 2:1-2
- Jesaja 2:4
- Psalmen 46:10

Lezing © Steve Gregg / The Narrow Path. Nederlandse vertaling © 2026 Vers voor Vers. De bijbeltekst in deze uitgave is ontleend aan de Bijbel in de Herziene Statenvertaling, © 2010/2016 Stichting HSV.